

1941

BOCKEN

Medlemsblad för Kungliga Hälsinge regementes kamratförening

Pris 50 öre

SÖDERHAMNS SPARBANK

Huvudkontor: SÖDERHAMN
Filialkontor i sydöstra Hälsinglands större orter

Grundad 1854

BRIVEX

Cykeln med olika växlar.
Begär demonstration.

Ensamförsäljare i Söderhamn:

A-B. Söderhamns Järn- & Redskapshandel

(Nordvalls) Köpmantorget Tel. 1095, 2095

Hederspriser!

Hjalmar Lidström
Juvelerare

Söderhamn Tel. 2433

SKANDINAVISKA BANKEN

AKTIEBOLAG
SÖDERHAMN

Fullständig bankrörelse

Wennerströms

SLAKTERI- & CHARKUTERIAFFÄR
Söderhamn

Prima varor

Tel. 2473, 2997

INSÄTT EDRA BESPARINGAR I

JORDBRUKSKASSORNA

som mot högsta möjliga ränta emottaga insättningar å **Kapital-, Sparkasse- och Checkräkning** samt beviljar kassornas medlemmar lån på fördelaktiga villkor. Insättarnes intressen äro absolut tryggade genom grunderna för kassornas bildande, genom avsevärda grund- och resevfonder samt genom partiell statsgaranti.

Tiden kräver ekonomiskt samarbete. **Anslut Eder därför till jordbrukskasserörelsen!**

Gävleborgs läns Centralkassa för Jordbrukskredit. **Centralplan 5, Gävle Rikstelefon 4846**

Alltid nyheter
hos
Skotjänst
DROTTNINGGATAN 37
Tel. 4266 *GEFLE*

Andersson & Lundqvist A.-B.

GEFLE Skeppsklarerare
Befraktnings-, Speditions- & Kommissionsaffär
Etablerad 1887 Sjöförsäkringar. Magasineringar.

Telegrafadress: "LUNDQVISTS"
Telefoner: Utrikesavdeln.: 5, 111, 1125, 1211, 1411, 3911, 4303, 4511. (i Linjeväljaresystem)
Inrikesavdeln.: 11, 1125, 1874. Eilavdeln.: 3750.

BOCKEN 1941

MEDLEMSBLAD FÖR HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING

Översten har ordet.

Överste Carl Hamnström.

Försvaret — krigsmakten — tjänar samhället. Den väpnade makten måste vara beredd och skickad att ingripa som det yttersta medlet för upprätthållandet av rikets fria bestånd. I dessa det totala krigets dagar kan denna uppgift lösas endast under förutsättning, att folk och försvar äro ett. Numera står detta fullt klart för det övervägande flertalet medborgare i vårt land.

I regementets leder tillbringa ett stort antal av vår hembygds unga män längre eller kortare tid. Ofta, ja kanske oftast, bli de intryck, som erhållas under denna tid, bestående för inställningen till försvarsväsendet. Detta inses till fullo av de befattningshavare vid regementet, som mera kontinuerligt svara för manskapets utbildning och omhändertagande. Efter måttet av tillgängliga resurser och utan åsidosättande av det militära livets hårda krav strävar det aktiva regementet efter att skapa de gynnsammaste betingelser för trivsel vid regementet.

Då tjänstgöringen avslutats, förlorar i allmänhet regementet kontakten med dem, som varit inkallade. Det är dock något oskattbart för regementets fortsatta arbete och inre halt, om visshet funnes, att regementet och vad som sammanhör med detta omfattas med intresse och möjligen välvilja av alla dem, som en gång tillhört det. Då skulle samhörigheten mellan regementet och hembygdens befolkning stärkas. Liksom folk och försvar äro ett, borde även de som tjänat och de som tjäna vid Hälsinge regemente vara ett.

Kamratföreningens syfte är att verka för detta mål. Jag vet, att många hängivna hälsingar hjälpa till. Min förhoppning är emellertid, att Kamratföreningen skall vinna än större anslutning till fromma för samförstånd och samarbete i våra trakter.

HÄLSINGEMARSCH.

Text: *Albert Viksten.*
Musik: *Emil Lemhagen.*

Vi hälsingar, vi är ett folk med muskler och med märg.
Från Ljusnedalens sköna strand och skogsbeklädda berg,
från havet och från sjöarna och Dellens fagra bygd,
vi fått vår styrka och vårt mod och räknar det som dygd.
Vi hälsingar, vi hälsingar — vi har väl inga räntor
men äran från en gångentid och landets bästa jäntor.
Och kommer någon ovän hit, tjohej då blir det fläng,
ty vännerna får vänskap och fienderna däng.
För Hälsingland, för bygd och hem,
för kvinnor och för män,
vi stämmer upp ett leve
hurra, hurra för dem.

Vi hälsingar, vi följer glatt i våra fäders spår,
och regementets fana den är flera hundra år.
Med svärd vi ristat segrarna från söder och till nord,
och mången hälsing har sin grav i andra länders jord.
Vi hälsingar, vi hälsingar är folk med friska mjältar,
och gäller det skall landet se, att ännu finns det hjältar.
Och kommer någon ovän hit, tjohej då blir det fläng,
ty vännerna får vänskap och fienderna däng.
För Hälsingland, för bygd och hem,
för kvinnor och för män,
vi stämmer upp ett leve
hurra, hurra för dem.

Vi hälsingar, vi är ett folk som älskar ro och fred,
men, jädringen anåda, om en hälsing bliver vred.
Då går det som för ryssarna i Narvas vinterstorm,
de hinner knappt att rädda ens sin egen uniform.
Vi hälsingar, vi hälsingar har troheten till vana,
vi följer regementets väg och segerkrönta fana.
Och kommer någon ovän hit, tjohej, då blir det fläng,
ty vännerna får vänskap och fienderna däng.
För Hälsingland, för bygd och hem,
för kvinnor och för män,
vi stämmer upp ett leve
hurra, hurra för dem.

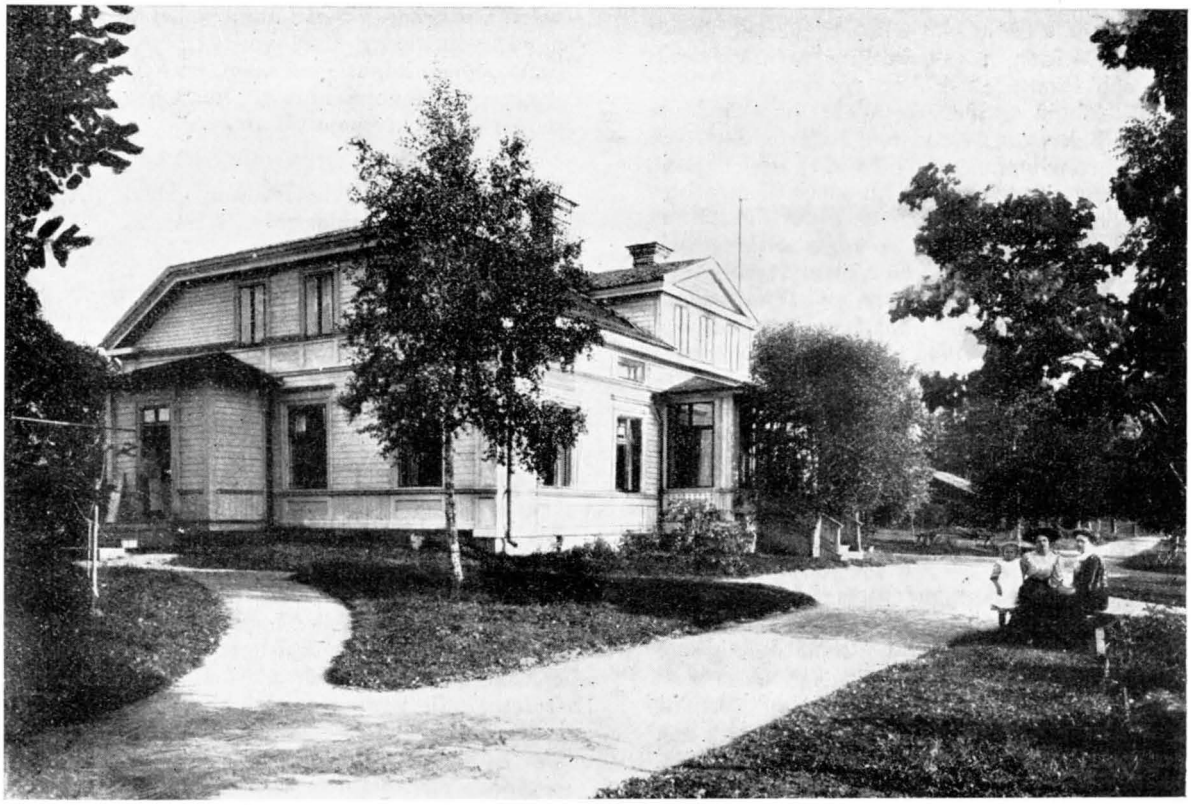
(Återgivnings- och framföranderätten förbehållen.)

En hälsingerapsodi.

Glimtar från svunna tider.

En litterar kapten. — Överste Focks värja hos en bonde i Segersta. — Länsmansäventyr i Delsbo. — När Hälsingarna "intogo" Gävle 1909.

Det fanns vid slutet av förra århundradet en kapten Wilhelm Engelke vid Hälsingarna, en duktig officer och tillika en duktig berättare och intressant skildrare av bygden och människorna. Under flera år var han under regementets Mohedstid chef för Järvsö kompani,

Mårdnäs i våra dagar.

och i de böcker och tidningsuppsatser, som han skrev, var det ofta knektar från hans hemort, som fingo stå modell. En god föreställning om det sega, präktiga virket i dessa karska, redliga och kungatrogna hälsingesoldater ger han bl. a. i den lilla om Heidenstams berättarstil påminnande skildringen "Kungens tjänare", som jag här relaterar i sammandrag.

På Strandtorpet bodde Erik Strand, soldaten n:r 72 av 3:e kompaniet, med hustru och fyra egna barn och en fosterson, Olle. Denne var trumslagare vid samma kompani som fosterfadern tillhörde och hade 15 till nummer och Skytt som soldatnamn. Han var underlig pojken. Han hade nämligen kungen alltid i tankarna, och det var hans stora dröm att en gång få göra honom en verklig tjänst.

Nu var det på våren 1788. Inga mötesorder hade kommit, men det hade talats om krig, och kapten Gyllengahm, som var chef för kompaniet, hade vid kyrkoparaden sagt att knektarna skulle rusta sig och hålla sig beredda. Det var inte roligt i Strandtorpet nu. Både fadern och Olle hade gjort allt klart, och modern gick dagen lång med en tår i ögonvrån. Men *en* var glad. Det var Olle. Han skulle bli kungens tjänare!

En kväll när de sutto i stugan trädde korpral Stursk in. Det klack till i alla. Jo, det var order. Regementet skulle ställa upp så fort som möjligt och marschera till Stockholm. Kompaniet skulle inom två dygn vara klart vid Kramsta. Alla hemmavarande följde soldaterna dit, och kaptenen talade och uppmanade rotehållarna att hjälpa till med slåttern och skörden på torpen, och så kommenderade han "framåt marsch", och n:r 15 Skytt gick med långa steg i spetsen och slog trumman, så det dånade i bergen. Föll det kanhända en tår på trumman, piskade han bort den med trumpinnen. Flickorna vinkade ,och småpojkarna hurrade vid vägkanterna.

Efter en månad fick mor Strand ett brev genom pos-

ten. Det var från Olle. Han omtalade bl. a. att han själv burit trumman hela vägen till Stockholm, fastän kaptenen sagt, att han skulle få slippa. Dagen före midsommar skulle de överskeppas till Finland.

— Ni skall inte vara ledsna, för ryssen är inte farlig, skrev han. En svensk karl tar tio ryssar och en tocken som jag fem. Vi få god mat och exercera sju timmar om dagen. Pelle får lillkälken och lill-Britta mitt skrin, och tre daler sänder jag er. Jag behöver dom inte. Skrivet i Stockholm och Djurgården, där vi ha läger, den 20 juni 1788. Kära hälsningar.

N:r 15 Olof Skytt.

Efter tre år kom fadern tillbaka. Ensam. Han var nu korpral och bar tapperhetsmedaljen på bröstet. Det dröjde flera dagar, innan man i byn fick veta något om Olle. Men en kväll när Stursk var på besök föll talet på reträtten vid Valkiala. Hälsingarnas båda bataljoner kommo i kön och voro närmast fienden i nära två dygn. Kapten Gyllengahm fick en kula genom ryggen, varvid Strand och Olle rusade till för att hjälpa honom. Då kom en mutskötkula, som gick rakt igenom Olle och stannade i höften på fadern. Under transporten till Elimä sjukhus bet Olle ihop tänderna där han låg på flakvagnen lutad mot faderns axel. Så ljöd ropet: "Kungen kommer!" Olle slog upp ögonen. — "Far hälsa mor och syskonen, kungens tjänare blev jag ändå! Nu dör jag för honom."

— "Givakt!" kommenderade korpral Stursk och vagnen stannade. Kungen trädde fram, talade med Strand och böjde sig ned över Olle. — "Gud bevare kungen", sade denne, varpå hans huvud sjönk ned igen. Kung Gustaf strök den blonde hälsingepojken över pannan och sade: "Så dör en kungens tjänare. Gud signe dig, min gosse, sov i ro".

— "Ja, sade gamle Strand eftertänksamt, så hade då kungen själv sagt, att Olle från Strandtorpet var hans tjänare."

Om överstebostället Mårdnäs.

Under en god del av regementets Mohedstid var Mårdnäs i Segersta socken översteboställe. Av mantalslängder från 1500-talet framgår att Mårdnäs då var en by med fyra, fem bönder.

1682 anslogs Mårdsnäs till boställe åt överste von Wulffen i avräkning på lönen, så länge han var kvar vid regementet. Två år senare fastställdes genom ett kungligt brev Mårdnäs med Ede i Mo socken som utjord som översteboställe. Därjämte erhöll dåvarande översten L. W. Taube 200 daler silvermynt i byggnadshjälp. 1686 uppförde han en stor byggnad bestående av tvenne nattstuvor och en kammare på det ställe, som ännu kallas "gammelgården", omtalar nuvarande kyrkoherden i Skog, N. C. Humble, på ett ställe.

Veterligen har endast en överste dött på Mårdnäs, nämligen Gideon Fock. Han är känd i regementets historia som Hälsingarnas chef i slaget vid Poltava 1709. Regementet led stora förluster, och överste Fock blev skjuten i vänstra sidan, samt fick flera slag av gevärskolvar i huvudet. Med många andra svenska krigare hamnade han sedan i rysk fångenskap, där han kom att stanna i hela 13 år till 1722, då han åter kom hem till Mohed och Mårdnäs. Men hans tid var snart ute. Året efter avled han och begrovs i Segersta kyrka, där hans vapen och värja sedan uppsattes. Egendomligt nog såldes dessa jämte mycket annat efter kyrkans ombyggnad 1814. Värjan återfanns sedermera hos en bonde i socknen och skänktes av dåvarande kapten Wilhelm Brehmer, sedermera chef för Södermanlands regemente till regementschefens rum på Mohed.

Bland mera kända överstar, som bott på Mårdnäs, må nämnas friherre H. M. von Buddenbrock, som av ständernas domstol dömdes till döden och avrättades 1743, ett offer för det snöpliga slutet på ryska kriget. Han var emellertid en stor byggherre på Mårdnäs. En av honom uppförd större byggnad nedrevs på 1830-talet, och timret användes vid uppförandet av den gamla trevliga gästgivargården i Mysskje i Mo socken.

Den siste översten, som bodde på Mårdnäs, var friherre G. W. von Kaulbars, som 1786 erhöll nådigt tillstånd att få flytta till Uppsala och där föra regementsbefälet. Sedan har ingen överste där varit bosatt. Som tjänstebostad hade Mårdnäs fungerat i 104 år.

1816 anslogs gården till boställe åt domaren i krigshovrätten, berättar kyrkoherde Humble i sin bok Två hälsingesocknar. Detta ämbete bekläddes då av ingen mindre än Georg Carl von Döbeln, den från Fänrik Ståls sägner kände generalen, men han kom aldrig att flytta dit. Under senare tid har egendomen varit utarrenderad för kronans räkning.

När general Lars Tingsten som yngste officer bevakade tingsfriden i Delsbo.

Som helt ung officer kom sedermera generalen Lars Tingsten till Hälsinge regemente i maj månad 1880. I sina "Minnen" har han själv berättat om sina första intryck.

— En del snö låg ännu kvar på övningsfältet. Och den tre mil långa vägen från Bollnäs till Mohed tillryggalades i en kärra. Jag hade förut inte varit norr om Gamla Uppsala, och färden upp till Hälsingland hade bjudit på en hel del nya intryck. Många av dessa voro inte oblandat angenäma, enär varje vårtecken saknades och då ännu frusna vatten passerades. Helt plötsligt befann jag mig i nya för mig (smålänning) okända förhållanden.

Fram på hösten fick Tingsten order att med en styrka ur Delsbo kompanis Ljusdalsavdelning genast avgå till Delsbo, där ting pågick och man fruktade för att tingsfriden skulle komma att störas.

Med omkring 20 man kom han i mörka natten till Delsbo gästgivaregård, där det berättades att under föregående natt två skarpa skott avlossats mot gästgivargården och att ett försök gjorts att spränga kronolänsman Söderman i luften samt att ett liknande attentat gjorts mot fjärdingsmannens bostad.

Vid ett förhör dagen därpå framgick att Söderman väckts på natten och genom fönstret sett att luntan till en spränganordning tänts, och att denna fördes upp mot hans fönster. Söderman hade genast sprungit in i sängkammaren, kastat sig ned i sängen och travat på sig alla sängkläderna ävensom bolstret. Knallen kom strax, och hela rummet ramponerades, men länsman klarade sig.

Unge Tingsten lät utsätta vakt överallt i byn och även i tingshuset. En känd lönnkrögare och tjuvgodsgömmare, Ljusbacksolle, misstänktes och även några andra. Några nya attentat förövades emellertid inte under den tid tinget pågick. Handlingarna i målet, som även hamnade hos Högsta domstolen, lära ha fyllt en hel kärra, som kördes upp till revisionssekreteraren i västra valvet i Stockholms slott.

När Hälsingarna flyttade från Mohed till Gävle 1909.

— Sedan någon tid ha kasärnerna tagits i bruk, och inom ett par dagar har hela regementet flyttat in i sitt gentila hem, läste man i Gefle-Posten den 1 april 1909. Och, hette det vidare, till i går hade regementschefen överste von Krusenstierna berett Gävlepressen tillfälle att bese kasärnerna.

Vi återge några valda delar ur den intressanta artikeln.

— Vid ankomsten blevo vi hjärtligt välkomnade av major O. Pihlström och fingo under hans ledning göra en rond genom byggnaderna, där man nu av alla krafter håller på att flytta in. Den 3 april kommer hela beväringsrekrytstyrkan på 700 man, som man då skall vara beredd att ta emot.

Sedan ett flertal lokaler besetts, heter det:

— Officersmässen har ett präktigt läge med utsikt åt Gavleån. Stora salen är både hemtrevlig och elegant, och matsalen har fått sin alldeles särskilt stilfulla prägel. Dels har man möblerat den med ett gammalt möblemang från Mohed, dels har fabrikör Karl Sjöström dekorerat väggarna med gamla äreminnen från den forna lägerplatsen.

Varje våning inrymmer tvättrum med duschar, tvättbord o. s. v. Här behöver man inte längre vara 12 man om ett handfat! Kittlar och gryton i köket äro samtliga av Gävlefabrikat, från Skoglu[illegible] äreminnen från den

Major Pihlström upplyste att gymnastiksalen säkerligen var den största och bäst inredda i Sverige. Den av kaptenen Gustaf Swedlund gjorda anordningen med hissbommar är ett system, som tydligen alldeles utmärkt motsvarar sitt ändamål. Vidare sjukhuset, om vilket man ej kan säga som rekryten förr i världen: "För att stå ut med att vara sjuk här måste man ha en riktig berghälsa."

Med ett varmt tack skildes vi från vår guide i önskan och förhoppningen om att alla skola trivas i detta präktiga hem, där naturligtvis vårt frejdade Hälsinge regementes gamla kärnsunda anda alltid skall komma att råda.

Den 3 april var en stor dag i Gävle. Vi läsa bl. a.:

— Med anledning av att Hälsingarna i dag flytta in har staden klätt sig i en riklig flaggskrud. Vi hälsa Mohedingarna välkomna. Ute i staden ha gatorna under förmiddagen präglats av ett synnerligen livligt folkliv. I morgon inviges kasärnerna, varvid invigningstalet hålles av överste von Krusenstierna och gudstjänst omedelbart därefter av regementspastor Ivar Hultin.

Det kan kanske vara av intresse att se vilka cheferna voro på de olika kompanierna, när man drog in på Kungsbäck: Livkompaniet kapten Stein, Alfta kompani kapten Grundell, Ovansjö kompani kapten Södersten, Fernebo kompani kapten von Malmborg, Järvsö kompani kapten von Hedengren, Arbrå kompani kapten Schöning, Delsbo kompani kapten Swedlund och Forsa kompani kapten Sundberg. Chef för 10:e komp. var kapten Genberg, för 11:e kapten Hellström och för 12:e löjtnant Swartz. Under den första tiden i Gävle tjänstgjorde dock löjtnanterna Silfverstolpe, Arborén, Svensson och Lindh som kompanichefer för respektive Järvsö, Forsa, 10:e och 11:e kompanierna.

Måndagen den 5 april kunde man läsa följande schwungfullt skrivna reportage:

Så äro de nu verkligen komna, våra käcka Hälsingar, och deras vackra uniformer skola ge färg åt vår stad, medan deras friska viljor skola sätta fart i dess liv. Hela lördagen höllo de sitt intåg och gingo i långa led genom den flaggprydda staden ut till Kungsbäck. Särskilt då huvudkontingenten kl. 1/2 4 kom, vaknade många minnen hos en f. d. Mohedsbeväring. Hur olika nu mot då!

Och så följer en Mohedsbild:

En hel vecka hade man på lägret gått i helspänn, och under hela den stora dagens förmiddag kommo förpatrullerna. Där kommo officerare och underofficerare, musik- och civilmilitär personal, och där kommo framför allt de gamla "stammarna", korpraler och meniga men alla med samma trofasta uppsyn, vänfasta handslag, hjälteblick och fältherreskick.

Och då den stora beväringskontingenten kom, möttes den vid "Korset" av musikkåren och tågade så med flygande fanor och klingande spel fram till lägret, där de gamla ärevördiga barackerna lågo inbäddade i de gröna björkarnas lövverk.

Men nu är barackernas tid förbi, och man rycker in inte längre till "heden" utan i "kasärn". Mohed ligger tyst och stilla, och väl aldrig mer skola regementsmusikens toner ljuda över dess slätt, dess berg och skogar. I stället ljödo de i lördags i Gävle lika taktfast och vackert som förut på Mohed men likväl inte så poetiskt fagra som på "heden". Det var som om deras eko dog bort mellan husraderna, och den som en gång sett en beväringskontingent rycka in på Mohed kunde inte hjälpa, att tankarna återgingo till flydda tider.

På söndagen var det en riktig folkvandring ut till Kungsbäck. Om far och mor inte hade för långt till stan, reste de in för att se, hur pojken hade det. Och Gävleflickorna, ja, dem ska vi inte tala om. I långa rader gingo de fram och tillbaka aningsfullt längtande efter den tid, då pojkarna nog lustvandrat i soldatinstruktionens gårdar för att få permission ... Inga druckna personer, inga slagsmål, blott vänliga, godhjärtade och ärliga ansikten vart man såg.

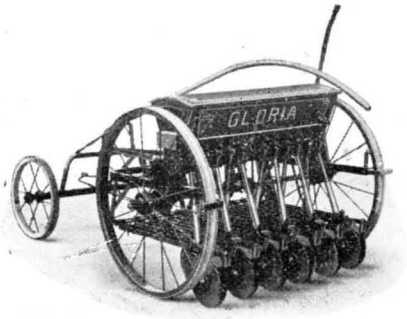
Eric S. Nilsson.

ISA MAKARONER

Finnes i varje välsorterad speceriaffär

Tillverkare:

ISA MAKARONIFABRIKS A.-B., GÄVLE

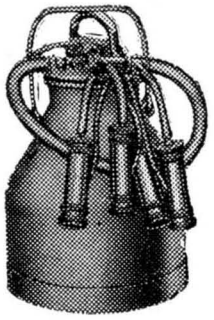
LANTBRUKSMASKINER

ATSA och GLORIA

tillverkas av

A/B ATSA

GÄVLE

KOL - KOKS

Gödselmedel - Utsäden

J. EM. DELIN A.-B., Gävle

Telefon 83, 465, 814, 1483

RING 78

vid behov av

byggnadsträ, snickerier

plywood, väggplattor m. m.

A-B O. Larsson & C:o,

2.dra Tvärgatan 5-6, Gävle

C. P. Lindbom & Son

BYGGNADSENTREPRENÖRER

Utföra

nybygggader och **reparationer**

till humana priser.

Försäljare av

Grus, Sand och **Masonitprodukter,**

Puts- och **Murbruk.**

Kontor: N. Stapeltorgsgatan 12, Cävle

Telefon 373, 2473

Bo Fajans

Alltid nyheter

i såväl prydnadskeramik som ugnseldfast hushållsgods

BOBERGS FAJANSFABRIK A.-B., GÄVLE

"REDO" campingkök

i fickformat med en bränslekostnad av endast 9 öre pr timme.

Effekt: 1 lit. vatten kokar på 15 min.

Pris kronor 1:50 mot postförskott.

F:a Wialgo, Box 95, Gävle.

Köket är sommarens stora slager för campare och sportintresserade.

Eric Börjessons

Jern- och Redskapshandel

CENTRALPLAN

GÄVLE

Rekommenderas

Tel. 546, 1239, 2425

Två kompanier hälsingar till svenska frivilligkåren.

Den 13. mars 1940 slöts freden i Moskwa mellan Finland och Ryssland. Fredsslutet kom överraskande. Så sent som en vecka dessförinnan visste endast de inre cirklarnas fåtal att förhandlingar om fred pågingo. Vem kunde ana att Molotov och "store" Stalin efter tre månaders okunnighet om att en finsk regering existerade trots Kuusinen plötsligt skulle upptäcka dess existens?

I varje fall anade de hälsingar av olika grader, som sedan den 6. mars intensivt förberedde uppsättandet av ett hälsingeförband avsett för Svenska frivilligkåren föga eller intet, och när rykten omkring den 8. mars började surra, så hänfördes dessa till krigsryktenas fria fantasier — alla krigs ofrånkomliga följeslagare.

Men ryktet talade för en gångs skull sant. Något blixtkrig lyckades Molotov icke åstadkomma — han fick nöja sig med en blixtfred.

Vi hade tänkt oss den 13. mars på ett annat sätt.

Den dagen skulle vårt upprop, vår appell till Gästriklands och Hälsinglands vapenövade ungdom offentliggöras i alla länets tidningar. Den dagen skulle 20,000 brev spridas över hela länet till alla, som fått utbildning och vapenövning vid Kungl. Hälsinge regemente — det regementet, som i sin tresekelgamla tillvaro mer än något annat regemente i svenska armén kämpat, segrat och blött sida vid sida med finska förband.

Redan den 8. mars hade vi kallat representanter från länets och inskrivningsområdets olika delar till sammanträde i Gävle, föreståndare för frivilligbyråer, lokalombud, fackföreningsombud, propagandaexperter, militärer och initiativtagare till hälsingeförbanden.

Det tog några dagar till, innan vi kunde bliva färdiga. Det gällde att trycka 20,000 upprop och lika många anvisningar, att med ledning av rullorna skriva namn och adress på 20,000 kuvert, att sammankalla och informera pressen, att underhandla med myndigheter, rusthåll och mecenater, att organisera kader och utskriva sammansättningsplaner, att förbereda ett tjugotal propagandamöten över hela länet, att ordna sockenombud för frivilliganskaffning i över 50 socknar och kommuner.

Det må väl tillräckligt vittna om beredvilligheten och det goda föret i portgången, när allt detta klarades på fyra dagar. Den 13. mars utsatte vi till dagen, då anmälningarna skulle börja mottagas och inregistreras.

Grundtanken i vår organisation var det gamla indelnings-

Kamratföreningen

anordnar **söndagen den 24 augusti 1941**

Högtidssammankomst å Kungsbäck

Ur programmet:

Kl. 12.30—13.00. Samling på kaserngården. Regementsmusik.
Kl. 13.00. Fältgudstjänst på idrottsplanen.
Kl. 13.15—14.30. Idrott. Finaltävlingar.
Kl. 15.00—16.30. Gemensam middag. Pris kr. 2: —.
Kl. 16.30. Årssammanträde.
Kl. 16.30—17.30. Förevisning av modern stridsmateriel. Stridsövning.
Kl. 18.00—22 00. Dans.

Dessutom medverkar Delsbo-Stintan.

OBS.! Meddelande om deltagande i middagen bör göras till sekreteraren senast 23 augusti.

Allmänheten inbjudes närvara.

TRETORN

Tre Torn Gummistövlar

Förnämsta fabrikat
Högsta slitstyrka

GALOSCHBOLAGET

GEFLE

verkets idé. Varje gästrike- och hälsingesocken skulle sända sina frivilliga i proportion till innevånarantal och tillgången på vapenutbildning. För att åstadkomma de två kompanier, vi närmast togo sikte på, behövde sockenkontingenterna icke bliva så orimligt stora just.

Gävle skulle sända det största antalet eller nära en pluton om 50 man. I övrigt rörde sig antalet mellan 1—25 man pr socken eller kommun.

Gävle, Söderhamn och Hudiksvall hade alla utsikter att bliva "föregångsorter".

På regementet och i Gävle spreds nämligen ryktet som en löpeld. Vissa av kamratföreningens medlemmar voro också i god tid förberedda genom major J. Sundstedts upprop. Bara detta samlade följande anmälningar, d. v. s.:

I Gävle — på frivilligbyrån: 23;
Från Hille: 1;
Från Valbo: 4;
Från Söderhamn: 12;
Från Hudiksvall: 8 (delvis tidigare anmälda);
Från Ockelbo: 1;
Från Storvik: 1;

Från regementets inneliggande styrka anmälde sig — utom den uttagna befälskadern — 6 korpraler och 15 värnpliktiga. Dessutom inkom 7 anmälningar från utsocknes i Stockholm och 1 från Linköping. Summa 83 frivilliga.

Detta resultat innebar, att så snart det gällde att anmäla sig till ett organiserat förband inkommo anmälningar (enbart på ryktet om vad som förestod) i ett nästan lika stort antal, som förut inregistrerats under krigets tre månader. Det var ju också en stor skillnad på att åka en och en till ett förband någonstans på andra sidan gränsen och att ansluta sig till ett förband, där man kan känna sig hemma.

Två kompanier eller motsvarande förband från varje län — det hade blivit 50 kompanier eller efter viss omorganisation nära en arméfördelning.

Det där med en och en till det ovissa — all heder åt dem, som i alla fall foro — men det föreföll mången som att satsa på slumpen.

Hälsingekompanierna hunno aldrig organiseras . Vårt gamla regemente var i alla fall representerat vid fronten i öster av fänrik Vrang, sergeant Persson och ett antal underbefäl samt nära hundratalet värnpliktiga. Heder åt alla dessa.

Så här ungefär skulle första hälsingskompaniet ha sett ut i vad gäller befälet:

Kompanichef: kapten Rickard H. Nilsson;
Kompaniadjutant: fanjunkare Sven A. Leijon;
Chef 1, pluton: löjtnant N. Engelheart;
Chef 2. pluton: fänrik G. Nilsson;
Chef 3. pluton: löjtnant P.-O. Mattsson;
Chef t. pluton: löjtnant E. Karlström.

En kulsprutegrupp skulle föras av en av initiativtagarna till förbandet — notarien och vpl korpralen W. Klingberg samt den helt kärranspända trossen av lstfänrik L. Nilsson, mera känd i våra landamären som "Luffen".

Länsnotarien E. Leijonhufvud — studentfurir och ksptroppchef — som med stor energi arbetat i Hudiksvall för ett hälsingeförband och nästan fått ihop till en pluton, innan ens planerna för "Hälsingekompanierna" kommit på papper, lovade ansluta med vad som ännu icke hunnit avresa till det första hälsingeförbandet.

För övrigt är att berätta, att en infödd österbottning ingick som tolk och ordonnans och att bland de första och ivrigaste var en samvetsöm! — numera villig att både bära och bruka vapen.

Han var ensam i sitt slag, men sorteringen var i övrigt omväxlande med flottister, kustartillerister, artillerister, trängsoldater, f. d. kockar, frikallade, f. d. landstormspojkar, en prisryttare m. fl. som pittoreska inslag i en brokig samling resoluta män.

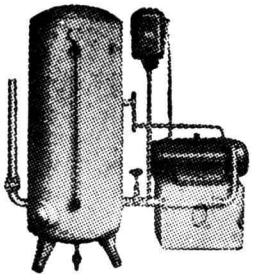
Om ett andra kompani kommit till stånd — och detta var ingalunda utsiktslöst — stod kapten Erik Berggren beredd att föra detta. Tills vidare förfogade han över subalternerna löjtnant N. Engström och fänrik Larsson.

Vi hunno konstatera en stor beredvillighet inom hela länet och en vilja, att det nu skulle det bli något av, som lovade mycket. Det kunde ha blivit verklighet — en händelse, som kunde ha blivit den viktigaste på 125 år i vårt gamla regementes historia, när hälsingar i slutna förband åter gingo till storms mot arvfienden i krig. Nu blev det ingenting — men det var icke vårt fel.

Erren.

Lantbrukare och Villaägare

Klipp ur denna annons.

Hydroforanläggning med Skandia utrustning.

DEN KAN HJÄLPA EDER UR EN BRYDSAM SITUATION.

Fyll i här nedan med blyerts!

Undertecknad, som ev. har för avsikt att inmontera en elektrisk pumpanläggning, emotser Edra specialbroschyrer å dylika.

.....

.....

Postadr. .....

ELEKTROSKANDIA

Hamntorget 1, Gävle. **Telefoner: 3430, 3434, 5730.**

A-B Sjöströms Fabriksbod

Gävle Söderhamn

MANUFAKTUR-VAROR

Rikhaltig sortering

OSCAR ÅHMAN

Civil- och Uniformsskrädderi

DROTTNINGGATAN 28
GÄVLE

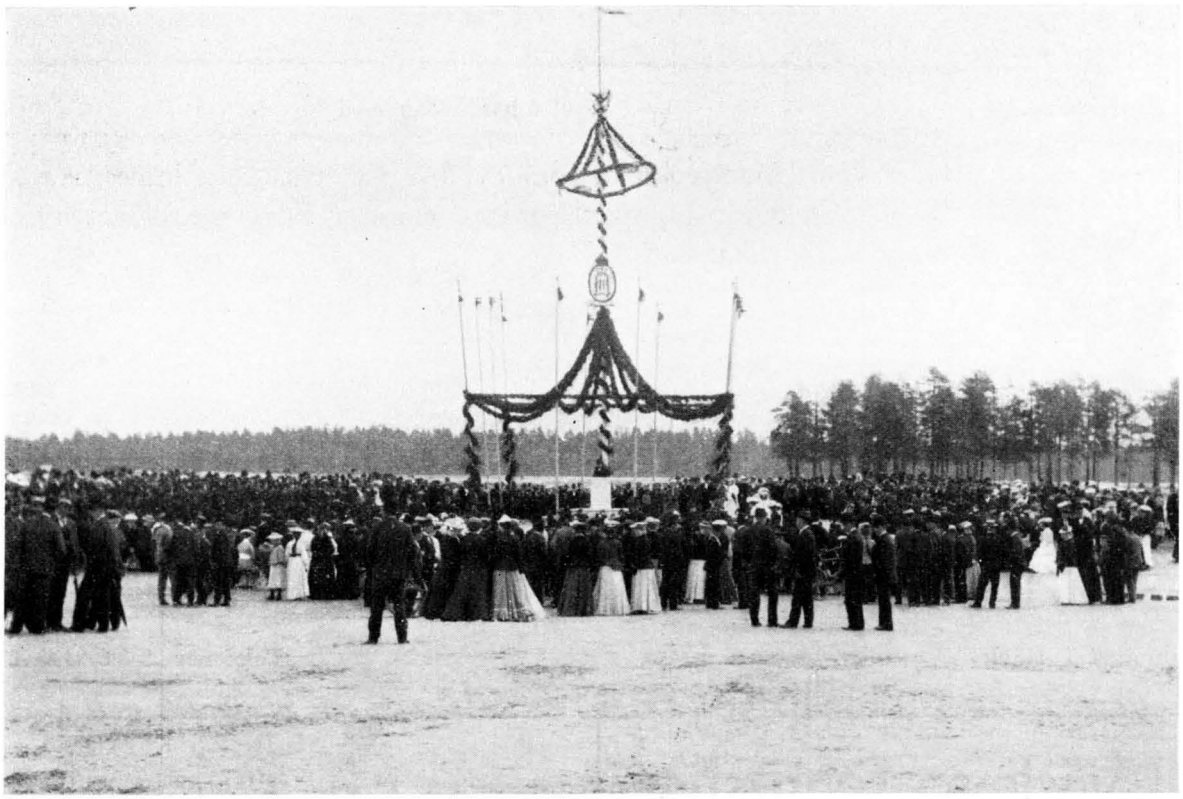
Stor sortering av engelska och svenska tyger, ej blandade. Äkta uniformstyger.

Midsommarfirande på Mohed.

Skrynklig och dold för världens blickar vilar bland annan materiel i Hälsinge regementes förrådsbyggnad vid Kungsbäck en liten blågul, kvadratformig flagga, fästad på en stång, som "spiraliskt" målats i de svenska färgerna. Det är regementets gamla "dragkampsflagga". Knappast någon av regementets nuvarande personal känner väl denna reliks historia, ty många år ha redan svunnit, sedan dess duk slog ut för vindarnas friska fläktar, där den stod på sin äreplats framför någon av Moheds baracker.

mäss- och barackdörrar och dessutom till majstången, dess kransar och girlander.

Under ett särskilt för detta ändamål uppfört takskäft på skjulet utanför officerarnas stall vilade regementets vördnadsvärda majstång de tider, då den ej var i bruk. Majstången var gammal; den fanns där redan 1884, då min far trädde i tjänst, och ej heller min farfar, som 1853 skrevs in i rullorna, hade hört berättas om, när den kom till. Lång var också stången — bortåt 25 meter, berättas det — och besvärlig att resa på den san-

Midsommardag på Mohed.

Dragkampsflaggans historia är intimt knuten till regementets midsommarfirande, som i gångna tider var något av en högtidsfest även för den kringliggande bygdens folk. Ovisst är, från vilken tid dessa midsommarfester datera sig, men säkert är, att deras historia kan räknas i mansåldrar. I sitt högsta flor torde de ha stått under Mohedstidens sista decennier, och de levde kvar ett par år efter regementets förflyttning till Gävle.

Redan långt före helgen började förberedelserna till midsommarfirandet vid Mohed, och särskilt för väbeln betydde detta bråda dagar. Ty på honom ankom bl. a. att rekvirera björkar och björklöv till lägret från traktens bönder. Gamla "Hälsingar" från 80- och 90-talens Mohed kunna ännu berätta hur Nils Larsson i Näset och Per Jansson i Näcktjärn kommo körande på midsommaraftonen med sina lövskrindor in på lägret, där utkommenderat manskap stod redo att ta emot och fördela leveranserna. Ty björkar skulle det vara invid alla diga heden. Någon gång i gamla tider hade den brustit ungefär på mitten, men bitarna hade kärleksfullt bandats ihop med bastanta järn. Och sedan kunde den åter trotsa hedens lekfulla vindar i många, många år.

I flera år hade gamle distinktionskorpral 64 Ljung på Järfsö kompani sig majstångsresningen anförtrodd. Under hans befäl lyftes stången ned från sina krokar och bars ut på heden. Framför vaktpaviljongen fanns det en lerlagd plats, lämplig som dansbana, och dit fördes stången för att smyckas. En gång försökte man resa den på en annan plats på heden, men då gropen skulle grävas för stången, sprang en kraftig källåder i dagen, och där anlades i stället en vattenpump. Vatten fanns det annars ont om på heden, dit man fick köra dricksvattnet i tunnor.

Så skulle alltså mastången klädas, där den låg upplagd på träbockar ute på heden. Högst uppe i toppen gjordes den långa, smala, blågula vimpeln fast, och en

5—6 meter nedanför denna regementets vapen med den stegrande gyllene bocken mot sin svart-vita bakgrund. Kring vapnet fladdrade ett par smärre vimplar, och från dess nedre kant utgingo fyra långa björklövsgirlander, som buro upp en vimpelprydd, horisontell jättekrans av björklöv. Under denna jättekrans kunde sedan hänga ett par mindre kransar. Längre ned på stången tronade konungens krönta namnchiffer med valspråket "Brödrafolkens väl", och från dess undre kant utgingo ett dussintal långa girlander till lika många kortare flaggstänger, uppställda i ring kring majstången, liksom denna virade med kraftiga lövgirlander, och på ungefär halva höjden sammanbundna inbördes med en girlandring. Från stängerna vajade svenska flaggor.

Men även andra dekorationer kunde förekomma. Så uppmonterades t. ex. ett år en pampig dekoration av gevär högt uppe på stången, och majstångsbefälhavarens fantasi kunde även taga sig andra mer eller mindre originella uttryck. I detta sammanhang nämnes särskilt kapten Södersten som den store dekoratören i slutet av 80-talet.

Natten mot midsommardagen var anslagen till majstångens smyckande, och sedan gällde det att resa den tunga jätten, så att den stod på sin plats, när solen gick upp. Resningen var det icke minst betungande arbetet. Med linor och stora "saxar" av sammanfogade spiror gick manskapet till verket, sedan en djup grop iordningställts för stångens "fot". Man hejade och drog, arbetade och slet och torkade svetten ur pannan med den blårandiga linnerocksärmen; och sakta men säkert höjde sig den långa spiran mot höjden. Och till slut stod den där på sin plats med den långa vimpeln lekfullt ormande sig i den första morgonbrisen.

När solen steg upp och musikkåren kl. 6 kom blåsande reveljen efter hela "linjen", möttes yngste officeren och yngste underofficeren med handräckningsmanskap utanför officersmässen och marscherade sedan åt var sitt håll för att hissa flaggorna på de otaliga stänger, som helgen till ära rests över hela heden och t. o. m. monterats upp i ett tiotal på officersbyggnadens fasad mot heden. Ty även denna byggnad hade ändrat exteriör med anledning av helgen. Hela fasaden var girlandklädd, krönt med riksvapnet och regementets nummer "I. 14" samt på flyglarna med Gästriklands och Hälsinglands vapen, helt "invävda" i björklöv.

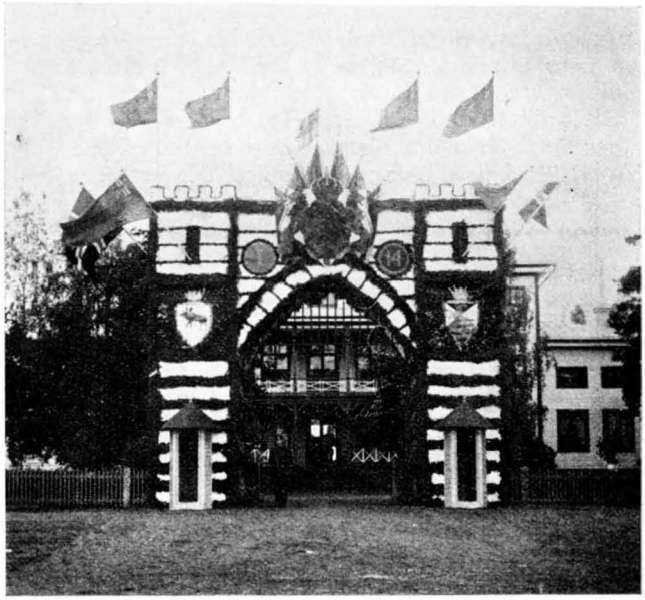
Det var i sanning en ståtlig anblick. Vart man såg, sken solen på blågula dukar med rödvitblå unionsmärken i övre inre hörnet, den milda vinden spred ljuva dofter av nysprucken björk och kådig fur, och kom Florsjöns böljor att klucka mot stenarna vid den sandiga stranden bakom skjutbanan. Det var midsommar på gamla Mohed ...

Regementsväbeln har nu sitt värsta arbete undanstökat, men desto mera har dagunderofficeren att tänka på, ty bortåt 20-talet uppställningar för skilda ändamål är icke ovanligt en dag som denna. Vid 9-tiden är det frukost, och medan kompanierna marschera iväg till sina mathallar, som soldaterna nyligen låtit bygga upp för egna medel för att slippa sitta vid de långa matborden i det fria, där regn och sand vid dåligt väder blanda sig med den traditionella ärtsoppan, samlas officerare och underofficerare i sina resp. mässbyggnader.

Men snart är frukosten undanstökad, klockan går på 10, och vid vakten slår trumslagaren uppställning till kyrkparad. Kompani efter kompani kommer marscherande ur kompanigatorna mot uppställningsplatsen på heden, där de formera sig på linje. Vinden leker i knektarnas plymer, och solen reflekteras mot nyputsade blanka knappar, plåtar, bajonetter, söljor, huggare och nickelblanka sabelbaljor. Tjock och fryntlig och med ansiktet gömt i ett långt grått helskägg, tar major Nisser emot bataljonen, kommenderar "Helt om marsch" mot "Galgen", där kyrkparaden skall äga rum, och slutligen "Formering till öppen fyrkant". På särskilt framsatta bänkar ha redan officerarnas och underofficerarnas damer tagit plats.

Musikkåren intonerar "Din klara sol går åter upp", och knektarna hala fram sina "Utdrag ur Swenska Psalmboken för Kongl. Helsinge Regemente". Bakom sin predikstol av tre trummor står den storvuxne pastor Henning, och när psalmen förklingat, tar han till orda och predikar över dagens evangelium. Så följer psalm 66, "Si, Jesus är ett tröstrikt namn", major Nisser kommenderar "Givakt", och "Gud bevare konungen och fäderneslandet" stiger taktfast mot den blå sommarhimmeln ur åttta kompaniers strupar. Bataljonen formerar sig till kompanier, och till musikens sprittande marschtoner återvända soldaterna till sina resp. baracker.

Klockan har nu hunnit bli bortemot 12, och sedan knektarna fått middag, är det ännu god tid, innan de

Ingången till officersbyggnaden smyckad till midsommarhelgen.

stora idrottstävlingarna skola börja. Men man har inte långsamt för det. Folk från de kringliggande socknarna, ja från hela länet, har samlats till lägrets midsommarfest och hyrt in sig över helgen i traktens gårdar. Man tar tillfället i akt att hälsa på sina fäder, söner och bröder, som göra kronans tjänst på Mohed, man tittar på förläggningarna, dricker kaffe på marketenteriet, promenerar eller helt enkelt vilar sig i tallbackarna.

Vid 4-tiden på eftermiddagen drar man åter ut på heden, där nu idrottstävlingarna skola försiggå enligt ett särskilt program på både skämt och allvar. De skämtsamma inslagen äro framförallt säck- och hinderlöpningar, varvid det bl. a. gäller att krypa genom tunnor och under pressenningar, vidare löpning med en vattenfylld hink på huvudet, pölstrid, stångstörtning, krukslagning med förbundna ögon samt klättring på såpad stång, i vars topp en femkronesedel väntar segraren. Det finns mycket att ha roligt åt, och kungligt roar man sig också. Till de mera manliga idrotterna hör dragkampen mellan kompanilag, och även i denna tävlan

finns en åtråvärd trofé att hämta — dragkampsfanan, som sedan för ett år skall stå uppställd utanför det segrande kompaniets barack. Lifkompaniets stora starka pojkar ha redan hunnit få några inteckningar i priset, men därom äro de icke ensamma; även 13:e kompaniet — "militärarbetarna" — ha vetat att hävda sig i konkurrensen.

Programmet piggas upp ytterligare med annat nojs och skämt. Särskilt musikeleverna äro i farten. Där kommer ett helt zigenarsällskap med Starke från Korsnäs i spetsen, traktcrande en gammal fagott, där spelas fiol och dragspel och — positiv. Fast positivet är förstås hemmagjort av en fyrkantig låda, i vilken en av musikpojkarna krupit in med sitt dragspel och har all möjlig möda i världen att dra åt sig benen, som ideligen vilja ramla ut ur ingångshålet...

Många glada minnen berättas från dessa upptåg. Där sågs t. ex. volontär Östlund, som i avsaknad av smink målat sig i ansiktet med oljefärg och hade ett rent okristligt göra att sedan få bort sin indianska krigsmålning. Där drev korpral Smitt på Forsa kompani omkring med sin gitarr och spelade för hög och låg, och när han plötsligt råkade på general Taube bland sina åhörare, hälsade han denna med frågan: "Är'e dej dom kallar för beväringsfarbror?" Det berättas, att generalen uppskattade frågan, och att utbytet för Smitts del blev en liten extra dusör...

Så förflyta ett par angenäma timmar, varpå uppehåll göres för kvällsmålet. Men sedan sätter man åter i gång. Nu börjar dansen kring majstången, där musiksergeant Albert Högqvist med ett tiotal man tagit plats på en av björkar omgiven estrad kring majstångens fot, och nu står för musiken. Bygdens ungdom är talrikt församlad vid lägret, och sedan ringlekarna slutat, svänga paren runt i yrande polskor och struttiga schottisar. Så förflyter kvällen tills 11-slaget förklingat, då musikkåren ställer upp, och till tonerna av svenska arméns tapto skiljas knektarna och deras flickor efter midsommarfirandet på Mohed...

År 1908 firades midsommar för sista gången på Moheds gamla lägerplats efter traditionellt program, och dagen till ära lät löjtnant Olof Arborén en stor blågul pappersballong stiga upp från heden. Vinden förde den mot söder...

Mot söder drog också regementet till sina nya fina kaserner vid Kungsbäck, och dit fingo även en del av de gamla flaggstängerna följa med liksom dragkampsfanan, men majstången var både för stor och för skröplig för resan. I dess ställe restes på heden ett granitblock, hugget ur traktens egna berg och framsläpat till heden av regementets eget folk under Lifkompaniets prydlige distinktionskorpral Cedergren, att i evärdeliga tider minna om den gamla excercisplatsen.

Men vid förläggningsplatsen i Gefle anskaffades en ny majstång, och ett par år firades också där midsommar så traditionellt, som förhållandena medgåvo. Så kom världskriget och med detta gingo, som så mycket annat, även regementets midsommartraditioner i graven...

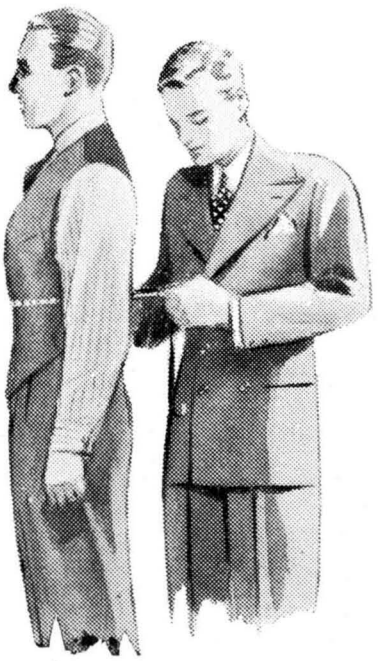
Erik Wickberg.

Erik Lindberg
Färghandel
A.-B.
Centralpalatset
Gävle

Allt
i branschen

Måttbeställ

Er kostym
eller
uniform
hos oss enligt
vår speciella
metod
"Figurfoto"
och Ni blir nöjd!

konsum alfa
Varuhuset

Belåten Swingrakare.

O. A. Johansson & C:o

GÄVLE

Etablerad 1878

Import och engrosförsäljning av **Färgstofter Oljor, Fernissor, Tekniska preparat** samt i övrigt allt som tillhör en välsorterad färghandel

Rikstelefoner: 174, 2200, 1320, 989, 1618 och 3595

Betald annonsplats

Betald annonsplats

Från regementets

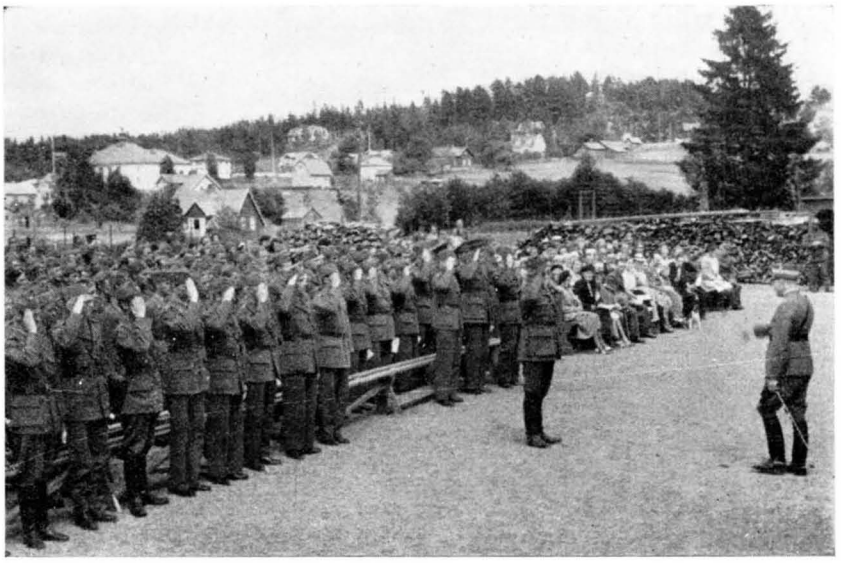

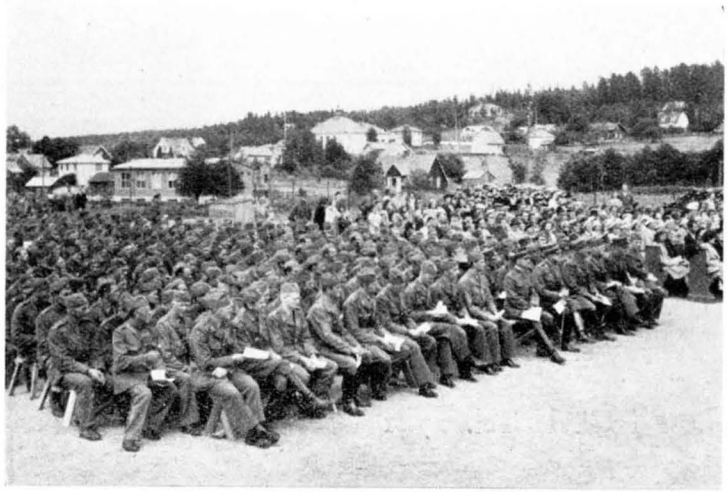
beredskapstjänst 1941.

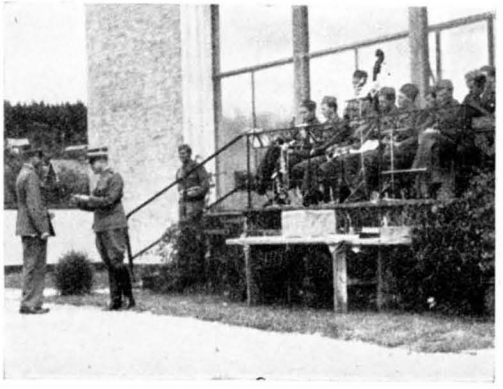

Dessa sidors bildrapsodi är från regementets beredskapstjänst 1941 "någonstans i Sverige". På vänstra bildsidan se vi bl. a. en bild som är talande nog: Tandläkaren var den enda som såg blod flyta. På högra bildsidan se vi bl. a. överst ortens befolkning och truppen samlad till en sista högtidlighet före avresan, samt en bild av regementsstabens orkester. På vidstående bild till höger se vi truppens avlämning till regementschefen.

IDROTTEN VID HÄLSINGE REGEMENTE.

Det torde väl knappast råda något tvivel om att idrotten vid Hälsinge regemente för närvarande ligger på ett ganska högt plan, vilket bevisas därav, att mycket goda resultat ha uppnåtts icke blott i tävlan mellan olika förband inom Sverige utan även i den civila konkurrensen. Detta inlägg skall i någon mån bevisa detta och redogörelsen omfattar senaste årets idrottsliga händelser, däri inbegripet regementets insatser i fält under förra sommaren.

Inledningsvis bör framhållas att regementet förra året icke blott vann med sin grupp på fria idrottens dag utan även erhöll en mycket förnämlig placering vid tävlingen mellan samtliga förband inom riket. Det kan också vara av intresse att få någon orientering om hur dessa poäng håvades in av våra pojkar på vakt "någonstans" i Sverige. Frånvaron av idrottsplatser vid eller i närheten av förläggningar gjorde att provisoriska sådana måste iordningställas vid så gott som alla lägre förband. Idrottsmateriel erhölls i viss utsträckning från etappen och resten inköptes på ort och ställe. Vid signaturens förband inköptes en kula, en diskus samt ett tidtagareur. Måttband upplånades i orten och så var saken ordnad. På landsväg uppmättes en 1500-metersbana med vändpunkt, enär det icke var möjligt att få fatt i en väg som låg ungefär i vågplanet. 200-metersbanan ordnades på ungefär samma sätt, dock utan vändpunkt. Vid sidan av vägen på en liten äng grävdes en längdhoppsgrop och en ring för kulstötningen vars pereferi markerades medelst nedslagna pålar. Ja, så var det klart att sätta igång med proven och chefen och övriga befäl inledde tävlingarna med kulstötning, som gav en del poäng, och sedan följde mannarna efter i poänghåvandet. Förbandet vann tävlingen om regementschefens hederspris och gjorde således en synnerligen god insats trots saknaden av idrottsplan.

Senare på sommaren bytte regementet plats och hamnade någonstans i norr, där regementstävlingar i fri idrott och en turnering i fotboll anordnades av regementsstaben. Tävlingarna blevo till alla delar lyckade, arrangörerna till heder.

Som slutkläm på vistelsen i norr anordnades fördelningsmästerskapstävlingar, vilka pågingo i dagarna tre. I dessa tävlingar gjorde regementets mannar en verkligt flott insats genom att militärstafetten erövra andra pris och ett flertal segrar i fri idrott. Fotbollturneringen vanns också av I 14:s stronga allsvenska fotbollelva, som i finalmatchen vann över I 8, Uppsala med 3—1 efter förlängning.

Någon tid sedan regementet återvänt till hemorten sattes en militärturnering i handboll igång efter inbjudan från SMI. Utan tvekan anmälde I 14 sitt deltagande i denna och träningen sattes genast igång. Förste motståndare blev I 8, Uppsala, och handbolledningen var nog lite tveksam hur det skulle bli med fortsatt engagemang, och man väntade att I 8 skulle sätta P för vidare deltagande. Därav blev det dessbättre intet. Regementets lag visade en fighteranda som få och vann en uppmärksammad seger. Nästa motståndare blev flyget, Östersund, men även dessa drogs, som en referent skrev efter matchen, "ned till jorden av I 14:s fotfolk" och nu återstod "endast" att besegra mästarna från övre Norrland I 20, Umeå, för att nå sluttävlingarna i Stockholm. Spänningen var oerhörd. Skulle det lyckas? I 20 anlände till regementet och matchen tog sin början efter sedvanliga preludier och hälsingarna vunno efter en synnerligen spännande match en välförtjänt seger. Stockholmsresan var räddad! Någon vinst i huvudstaden blev det emellertid icke, men pojkarna gjorde sitt bästa, men de andra lagen voro bättre. Att få en så pass god placering som fyra i hela turneringen var över förväntan.

Nästa idrottsliga evenemang av klass var arrangerandet av den så kallde "elitfälttävlingen", som I 14 IF, GSGF och Gefle Dagblad ordnade den 23. februari i år. En helt ny tävlingsform för både civila och militärer hade sett dagens ljus för första gången i Gästriklands Idrottshistoria. Tack vare vänligt tillmötesgående från regementschefens, överste Hamnströms, sida blev tävlingen, som samlade 56 deltagare, lyckligt genomförd.

Tävlingen gick i önskeväder, om det får betraktas ur soldatmässig synpunkt, i det att det rådde stark snöyra under hela den tid som tävlingarna pågingo. Betecknande är emellertid att endast tre man blevo tvingade av olika skäl att bryta loppet. Översten betraktade, i sitt anförande vid prisutdelningen, alla som elitsoldater, som fullföljt tävlan. En krävande tävling var det emellertid, som sent skall glömmas av deltagarna.

Bland de bästa resultaten märkas:

Jordbrukarbanken

— affärsbanken till Eder tjänst

Kontor i Gävle Tel. 2741

Läkerol

1.	Korpral N. Rehn, skolkomp.,	230	poäng
2.	Löjtnant N. Engelheart, studkomp.,	227	”
3.	G. Håkansson, VAIF,	221	”
4.	B. Wihlborg, KFUM,	221	”
5.	G. Östling, Gävlepolisen,	209	”
6.	E. Arvidsson, GIF,	207	”
7.	J. Måhlén, Kilafors IF,	204	”
8.	Tävlingens grand old man Edv. Ullström, Skutskärs IF,	185	”

I stort sett en vecka efter anordnades en tävling för officerare om ett av arméchefen, General Holmkvist, uppsatt pris. Enligt donatorns önskan omfattade tävlingen skidlöpning 20 km., under vilken skjutning med kulsprutepistol skulle äga rum. Föret var icke det bästa men detta till trots uppnåddes en del goda resultat bland vilka märkas:

1. Löjtnant N. Engelheart, 415 poäng
2. Fänrik B. Strinberg.
3. Löjtnant Englund.

Under vintermånaderna avlades prov för såväl riksskidmärket som riksskidskyttemärket av all regementets personal från regementschefen till trumslagarepojken, och en del goda resultat uppnåddes.

I slutet av april stod regementets idrottsförening för arrangerandet av den s. k. ”Kungsbäcksterrängen”, en tävling som är öppen för gästrikeidrottsmän och årligen återkommande. 1940 ägde dock ingen tävling rum av kända skäl. Banan är densamma år från år och slingrar sig fram mellan buskar och tuvor i Lapphagen och terrängen däromkring. På kaserngården äro start- och målplatser förlagda, dit en talrik publik infinner sig, för att åse tävlingen. Årets tävlan hade samlat icke mindre än 111 deltagare från distriktets olika delar. Årets första tävling i terränglöpning hölls under, för ovanlighetens skull, särdeles gynnsamma väderleksbetingelser, men banan blev tack vare den sena våren i våtaste laget och efter loppet påstod en av de tävlande att man hade nästan kunnat avlägga prov för simborgaremärket under löpningen.

Terränglöpningssäsongen avslutades med DM och Hilleterrängen. I den förra erövrade volontär K. E. Sandin ett DM-tecken i juniorklassen och den senare placerade han sig som god tvåa. Ett ämne att bygga på för regementets del.

En del av orienterarna tävlade i Bollnäs med god framgång och i Söderhamnsterrängen erövrades andra lagpris i terränglöpning.

97,8 % av regementets personal avlade godkänt prov för riksmarschen.

Friidrottsdagens tävlingar voro i annalkande, och för att trimma pojkarna till den stora kraftmätningen, hade Gästriklands Idrottsförbund ställt riksträning herr Jösse Holmér till förfogande för träning av idrottsombuden under tvenne dagar. Resultatet blev över förväntan och I 14 torde med all säkerhet ha erövrat icke mindre än c:a 17 à 18,000 poäng, vilket sannolikt kommer att medföra seger över alla landets förband. Volontärplutonen segrade i tävlingen mellan kompanier och motsvarande med erövrade 6 poäng i medeltal per man. Ett mycket vackert resultat.

I DM-tävlingarna i fri idrott erövrade regementet tre DM-tecken genom volontär K. E. Sandin på 3,000 meter och befälselev L. Vicander i höjd och trestegshopp. Detta är det största antal som regementet någonsin erövrat under en säsong.

I skrivande stund pågår som bäst en fotbollturnering om militärmästerskapet samt förberedelser för flergrensstafetter och regementsmästerskapstävlingarna. De senare äro avsedda att hållas i samband med kamratföreningens årsmöte den 24. aug. I fotbollturneringen har I 14 slagit I 13 och skall i nästa match möta flyget, Östersund, och vi få väl hoppas att traditionen upprätthålles från handbollen.

H. N.

MIDSOMMAR I FÄLT.

Midsommarstången är rest på planen utanför stabens förläggning. I toppen sitter fanjunkar Johanssons hälsingebock från föregående midsommar. Bygdens barn och vuxna har kommit mangrant. Där kommer Björk och hans musikanter med sina instrument på en gengasbil. Lottorna har dukat långa kaffebord. Regementsombudet lägger sista handen vid förberedelserna för barnens tävlingar, regementspredikanten funderar över ringlekarna. Björk och hans pojkar spelar upp sin Dacapomarsch med känd bravur. Kaffeserveringen kan börja. Vi behöver icke fråga om pojkarna gjorde heder åt lottornas kaffebord. Allt fick en strykande åtgång — som förr. Menige och befäl trivas gott samman och blanda sig med varandra. läre Björk. I olika heat och åldrar tävla barnen i potatisplockning och säcklöpning. Deras ögon tindra av förtjusning. Barnen — det är en upplevelse att se dem! Tävlingarna avslutas med en dragkamp mellan ett lag från lottorna samt befälet. Johansson är förstås ankare i det senare laget. Första omgången vanns av lottorna. Regementsstabsbefälet består väl av genlemän. Andra omgången vanns av lottorna. Regementsstabsbefälet voro underlägsna — i antal.

Dansen kring majstången.

Det är så gemytligt i dag. Pojkarna drista sig t. o. m. i ett hejarop tilltala kvartermästaren med Oscar.

Vi samlas kring majstången. De små fatta varandra i händerna och bilda innerringen. De stora lyda tveksamma lekledarens uppmaning till ringbildning, men sedan några sköna damer låtit övertala sig att komma med, följa snart de blyga mannarna. "Å jänta och jag..." dansen går runt majstången. Hu vad det är hett! Men alla skall vara med i dag. Det är svensk midsommarfest. Vi sluta med en karusell. Ortens två frodiga poliser, dagen till ära, i vita byxor, kroka arm med övriga. Utanpå karusellen hänga de skönaste damer. "Synda på, skynda på, nu ska' karusellen gå..." Vi stånka, svettas och har roligt. Så följa barnens skämttävlingar som ledas av popu-

Bild från den unika prisutdelningen.

Den trevliga midsommarfeste avslutades med prisutdelning av chefen. Regementsombudet har åstadkommit en "värdefull prissamling". Hör och häpna, barnen får själva bestämma sitt pris! Ibland går det lätt men understundom är det svårt att välja mellan en sandhink eller en blyertspenna. Det gjorde en gott att se småttingarnas förtjusning. Deras inslag skapade en god midsommarfest för hälsingepojkar i fält.

S. N.

Sundsvalls Enskilda Bank
Aktiebolag

Kontor i Gävle: Drottningatan 28

Flyglarm vid P 28,5.

Berättelse om en sirén.

Den här historien har i motsats till många andra exercis- och beredskapsminnen den fördelen att åtminstone vara sann från början till slut. Det kan jag bestämt intyga, så mycket mer som jag var ett av ögonvittnena, då händelsen utspelades en tidig höstdag det första stora krigsåret. Tid har svunnit sedan dess varför man inte begår någon militär indiskretion genom att berätta om de misstag, som gav upphov till den lustiga episoden, allra helst som misstaget var av oförargligaste karaktär. Förresten fanns det ingen speciell syndabock, vi blevo nämligen allesammans lika grundligt dragna vid näsan.

Plats och förband lämna vi därhän, det räcker med att nämna, att det var fråga om en regementsstab någonstans i Sverige, som enligt chefens beslut en dag skulle ha övning för sig själv. Morgonen randades, strålande vacker med klarblå himmel och en sol, som sken så varmt, att vapenkragen snart kändes klibbig för mer än en och kom längtansfulla blickar att riktas mot alla vattendrag vi passerade under marschen till utgångsläget.

Medelpunkten för intresset inom den avdelning, jag tillhörde, utgjordes av expeditionskärran. Under överdraget till denna låg nämligen en tingest, vars konturer vi kunde skymta och om vilken diverse rykten varit i svang de sista dagarna. Det hade sipprat ut att staben skulle ha erhållit en alarmapparat av senaste modell, en slags "Hesa Maja", som vore i stånd att frambringa ett mycket effektivt oljud och därmed kungöra för alla och envar inom en aktningsvärd omkrets att fientliga flygare voro i annalkande. Beredskapslivet är inte mera omväxlande än att varje nyhet hälsas med tillfredsställelse och det var inte fritt, att en viss nyfikenhet gjorde sig gällande beträffande den omtalade sirénapparatens funktion. Den hade anlänt kvällen innan i väl emballerat skick. Jag råkade vara närvarande vid uppackningen och för mina lekmannaögon fanns ingenting speciellt märkvärdigt att skåda i apparatens konstruktion. En man kunde ledigt bära den och oljudet skulle åstadkommas genom att man drog på en vev. Det bör inskjutas att någon avprovning icke företagats.

Alltnog vi anlände omsider till en skogsklädd höjd, på kartan betecknad som punkt 28,5. Expeditionstältet slogs upp mellan ett par trädstammar, bord och tältstolar sattes fram, det gjordes klart för orderskrivning. De olika avdelningarna intogo anvisade platser; kärror, hästar och manskap befunno sig i flygskydd och en post var beordrad som flygvarnare. Översten och hans stabschef höllo på att fördjupa sig i strategiska finesser under studiet av kartan, regementsadjutanten, underrättelse- och signalofficerarna voro samlade kring dem och kvartermästaren, den reslige och resolute kapten S. gick omkring för att kontrollera att allt var som det skulle.

Den första regementsordern hade knappt hunnit utsändas förrän en visselsignal från flygvarnaren varskodde om att ett fientligt plan svepte fram över nejden. Och nu skulle vi få se vad allarmapparaten gick för. Den stod invid en sten, halvt gömd bakom en enbuske och en av ordonnanserna hade anförtrotts uppgiften att sätta den igång. Kapten S. gav tecken till vederbörande samtidigt som alla satte på sig gasmaskerna.

Ordonnansen tog ett grabbatag och började veva. Ett svagt väsande föregick, trodde vi, ett tjutande crescendo. Men hej, vad vi bedrog oss. Armrörelserna blevo livligare hos den stackars ordonnansen men väsandet fortfor. Det var inte heller kraftigare än att man med god hörsel kunde uppfatta det på några tiotal meters håll. Vid det laget var allas uppmärksamhet koncentrerad på mannen vid enbusken. Kapten S., som hade ett mycket lättrörligt temperament, började misstänka att ynglingen "maskade". Med ett par långa kliv var han framme vid apparaten och röt i gasmasken några ord, som de närmaste kunde uppfatta: "Veva då för satan, gosse!" Den arme ordonnansen han vevade så svetten sipprade fram i nacken, men verkan uteblev. Kapten S. föste bryskt undan honom och beslöt att själv visa vilka takter som fordrades av en svensk krigsman. Veven snurrade runt med sådan fart, att vi befarade axeln skulle gå ur led på kaptenen, men någon större förändring blev det inte, om man undantar att väsandet förvandlades till ett lätt pipande ljud.

Det var då det hände. En av signalkuskarna, en trygg och sävlig, till mogen ålder kommen lantarbetare, lade tuggbussen till rätta i mun, ordnade anletsdragen, klev fram, sköt upp gasmasken, gjorde honnör, talade och sade:

— Jo, si kapten, det dära är ännasum en fältässja, ackurat en sån ha vi himma på går'n...

Kapten S. tog av sig gasmasken, stirrade mållös ett slag på kusken och sedan på den fina, nykonstruerade alarmapparaten och därpå brast han ut i ett rungande skratt. Och det skrattet fick ett ögonblickligt gensvar bland de församlade på skogskullen alltifrån vi värnpliktiga upp till högsta chefen. Det var en oförgätlig scen, som förenade oss alla i det gemensamma upplevandets skrattbara glädje.

Misstaget var grundligt men inte oförklarligt. Fältässjan hade kommit till staben samtidigt med den riktiga sirénapparaten och de båda paketen, som inte skilde sig mycket i storlek, hade råkat ut för en förväxling, som ingen misstänkte. Och så gick det som det gick.

Men på det förbandet kunde sedan ingen nämna ordet "fältässja" utan att dra på smilbandet.

Chris.

GYNNA
denna tidnings annonsörer!

MILITÄREKIPERINGEN...

All slags militärekipering till erkänt billiga priser

1:sta klass Herrskrädderi **LIDHOLMS** Drottninggatan 30 Gävle

Vid behov av

Tobaksvaror

och

Rökutensilier

vänd Eder med förtroende till

Bengtssons Tobakshandel

GÄVLE

Nygatan 25. Telefon 1869

Vid behov av **belysningsarmatur, elkaminer** eller **kokplattor** besök vår utställning

Nygatan 36

stor sortering till förmånliga priser.

Elkompaniet

NYGATAN 36 HÖRNET AV CENTRALGATAN

GÄVLE Tel. 2837, 2827

Armbands-ur

finnes i stor sortering och olika prislägen hos

K. PERSSON

Ur- & Optisk affär

Telefon 2174 Söderhamn

Militärekiperingen i Gävle

CARL A. OHLSSON

DROTTNINGGATAN 23

GÄVLE

EMBOKA

KAFFE

Till den smaken finns inte maken

VARUMÄRKET

för alla

Sportartiklar

hästhuvudet i hästskon

utgör en garanti för bästa svenska fabrikat.

Tillhandahålles i Sport- & Järnaffärer.

A-B Elof Malmberg

GEFLE

Firman grundad år 1905

Tvåstjernan

Trestjernan

Gott Kaffe

Aktiebolaget C. Alf Ohlson

Söderhamn Tel. 1465

Hudiksvall Tel. 114

Grohmanns

Frukt

Choklad

Konfektyrer

NYGATAN 31

GÄVLE

Telefoner 69 & 637

Försäljes i Gävle av

A-B Elektro-Armatur

Nygatan 23

Tel.: växel 419, 1622, 4419

Ur kamratföreningens verksamhet.

Styrelseberättelse för år 1940.

Styrelsen för kamratföreningen har härmed äran avgiva följande berättelse för verksamheten under år 1940.

Antalet medlemmar var vid årets slut 1,636, varav 9 hedersledamöter och 9 ständiga medlemmar.

Följande medlemmar hava under året avlidit:

f. d. Distingtionskorpral J. Cederberg,
Major C. M. Huitfeldt,
Fältläkare E. Bjerner,
Kapten T. Serrander,
Löjtnant A. L. Berglund,
Herr Joh. Storm,
Herr E. Andersson,
Herr E. Silfver.

Vid årsmötet på Centralhotellet i Gävle den 24 oktober 1940 valdes följande medlemmar till:

Ordförande:	Generalmajor E. Söderhielm.
Vice ordförande:	Major J. Sundstedt.
Sekreterare:	Kapten N. E. Nielsen.
Kassaförvaltare:	Fanjunkare R. Lindström.
Ledamöter:	Riksdagsman Per Persson,
	Redaktör Victor A. Östlund,
	Vaktmästare Gösta Björk,
	Major K. G. Sohlén,
	Kapten Sten Söderhjelm,
	Löjtnant A. J. Ek,
	Sergeant H. Månsson,
	Kommunalfullm.-ordf. C. M. Österlund.
Revisorer:	Bankdirektör Axel Skoglund,
	P. M. Persson i Valbo,
	Vaktmästare A. Rosengren.
Revisorssuppl.:	Kamrer E. Westlund,
	Kamrer S. Eriksson,
	Furir Trygg.
Valberedning:	Kapten H. Hellström,
	Banktjänsteman C. Müntzing,
	Sergeant A. F. Karlsson.
Suppleanter:	Redaktör E. Serrander,
	Ingeniör T. Ygge,
	Musiksegeant Lennström.

Föreningens kassa visade den 31 december 1940 en behållning av kronor 1,172:73, vilken summa var placerad på följande sätt:

Föreningsnålar i lager	171:60
Kontant och på postgiro	1,001:13
Summa	1,171:73

Fest på Centralhotellet i samband med årsmötet.

Efter förhandlingarna vidtog middag, i vilken medlemmar med damer, inalles 200 personar deltogo. Regementets musikkår spelade under middagen och vidare förekom medverkan av förmågor av skilda slag inom regementet. Sålunda upptog programmet musik av ett militärt jazzkapell, sång av en bland militärerna sammansatt kvartett under ledning av sergeant S. O. Persson, i det civila klockare och organist i Oslättfors, musik av dragspelsvirtuosen vpl E. Lindström från Årsunda, xylofonsolo av sergeant Åke Lund, uppläsning av redaktör Åke Hanaeus, violinsolo av en värnpliktig smålänning, 68 Gustavsson, vidare solosång av sergeant Persson, en synnerligen uppskattad uppvisning av ett ungdomligt folkdanslag samt ett högstämt och allvarsmättat tal av pastor Agardh.

Under middagen höllos flera tal, bl. a. av ordföranden generalmajor Söderhieln, som redogjorde för kamratföreningens betydelsefulla uppgifter att vara en förmedlande länk mellan hembygden och regementet. Han slöt sitt tal med ett leve för föreningen. Försvarsområdesbefälhavaren överstelöjtnant Lindberg talade för Hälsinge regemente, prisade dess gamla stolta traditioner och utbringade ett leve för regementet.

Som avslutning på festprogrammet sjöngs unisont Lemhagens "Järnland, hemland".

Festen på Järnvallen i Sandviken.

Måndagen den 17 mars i år anordnade regementet och kamratföreningen tillsammans en festlighet på Järnvallen i Sandviken, för den militär, som vid denna tid hade tillfällig förläggning i Sandviken och Högbo efter återkomsten från en längre tids tjänstgöring i neutralitetsvakten "någonstans i Sverige". En orkester sammansatt av musici i militärtjänst, inledde med musik. På sidorna om talarstolen paraderade tvenne fänrikar med regementets och kamratföreningens fanor.

Kyrkoherde Pontén hälsade välkommen å Sandvikens vägnar och presenterade i korta drag det stora industrisamhället. Han erinrade om hur Sandvikens utveckling var förbundet med järnverket.

Regementschefen, överste Hamnström, som sedan talade, började med några citat ur våra allra äldsta grundlagar. Redan här talas om frihet och rätt och detta har även senare gått in i våra konungars ed. Vi ha tagit detta för en självklar sak, men vi ha på senare tid sett hur rätt och frihet antastats och vi ha sett hotet för vår del. Detta har skapat den försvarsvilja, som man nu finner överallt och statsmakterna göra nu allt som kan göras för att trygga vårt land. Men vad är vapen utan soldater — endast död materiel. Personalen vid det förband som nu återvänder hälsa vi välkomna till hembygden. Få torde de styrkor varit, som tjänstgjort under så svåra förhållanden, men er uthållighet har bestått provet. I min egenskap av regementets chef tackar jag eder, sade han. Ni återvänder nu till er dagliga gärning, men ni minnes säkert ännu länge, kanske till livets slut den tid ni stod i regementets leder. Kamratföreningen vill vara en länk mellan hembygden och regementet. Överste Hamnström slutade med ett tack för gärningen och önskade att det skulle gå pojkarna väl i händer när de återvände till det civila igen. Översten utbringade så ett leve för fosterlandet och så sjöngs Du gamla, du fria.

Därefter vidtog ett omväxlande underhållningsprogram med rikt inslag av musik och sång, ett folkdanslag av juniorer uppträdde och rönte livligt bifall för sina prestationer, och slutligen uppträdde en liten flicka, Gunilla Råberger, som "prinsessan Snövit" och formligen lade publiken för sina fötter.

Den trevliga och välbesökta festen — bl. a. deltogo många av Sandvikens befolkning — avslutades med servering av kaffe.

Kamratföreningens ändamål.

Hur blir man medlem i kamratföreningen?

Föreningens ändamål är bl. a. att medverka till att fast anställd personal efter avskedstagandet ävensom värnpliktiga beredas möjlighet att bibehålla kontakten med det regemente där de fullgjort sin militära tjänstgöring.

Vidare avser föreningen att till regementet fastare knyta den allmänhet, som visar regementet sitt särskilda intresse.

I dessa angivna syften inbjuder kamratföreningen till sammankomster på skilda platser inom regementets inskrivningsområde. Såsom framgår av meddelande på annan plats i denna tidning blir det nu närmast i augusti månad på Kungsbäck tillfälle att samlas till en kamratföreningens högtidssammankomst.

Föreningen söker även genom sitt medlemsblad giva glimtar från regementet av i dag och från gången tid.

De under åren 1940 och 1941 starkt stegrade medlemssiffrorna visa också att kamratföreningens idé omfattats med ökad förståelse icke minst bland de yngre värnpliktsgenerationerna.

Och vad fordras då för att bliva antagen såsom medlem? Enligt stadgarna skall man tillhöra eller hava tillhört regementet eller där eller inom inskrivningsområdet hava tjänstgjort i egenskap av fast anställd, värnpliktig eller civilmilitär. Till medlem kan dessutom antagas den som utan att uppfylla dessa villkor visat regementet eller kamratföreningen särskilt intresse.

Alltså önskar Ni medverka till stärkandet av samhörigheten mellan nuvarande och förutvarande "hälsingar', mellan regementet och dess bygd så anmäl Eder som medlem i Hälsinge regementets kamratförening. Anmälan kan lämpligen ske å bifogade blankett.

Friska karlar.

Det här är tydligen friska karlar, dessa två mannar från en av I. 14:s förläggningar sistlidne vinter. Ett sol- och snöbad mitt i smällkalla vintern stärker båd kropp och själ, mena de tydligen.

Från Mohed.

Det fältmässiga uppträdandet under övningarna lämnade vid tiden för sekelskiftet mycket övrigt att önska, särskilt från de gamla kompanichefernas sida. Regementet hade fått en ny major H., vilken tillhörde en modernare skola, och han sökte åvägabringa en ändring inom sin bataljon i berörda hänseende. Bl. a. kom han med sådana i de gamla kompanichefernas ögon moderna påfund som att dessa ej fingo uppträda till häst, då kompaniet framgick i skyttelinje.

En dag var det övning under bataljonschefens ledning, och livkompaniet framgick över slätten i skyttelinje med kompanichefen som vanligt till häst mitt bland sina mannar. När bataljonschefen upptäckte honom, ropade han högt: "Kapten S. Sitt av!" Denne låtsades icke höra tillropet utan fortsatte. Då upprepades samma order med än gällare röst. Kapten S. vände sig nu sävligt till sitt faktotum, Öhrn, som troget följde bakom kompanichefens häst, och frågade: "Vad säger han?" Öhrn svarade: "Han tror att kapten skall sitta av."

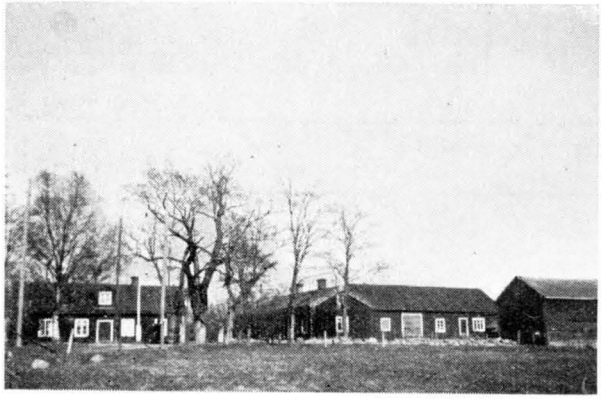
K. G. S.

— — —

Omkring sekelskiftet lanserades en del moderna idéer och metoder inom den militära utbildningen. Bl. a. gjordes gällande att befälet skulle inte bara ryta och kommendera mannarna utan taga sig an dem och intressera sig för deras förhållanden även utom tjänsten. Vid ett tillfälle, då chefen för 3. kompaniet, kapten S. tjänstgjorde såsom dagkapten och var ute för att visitera posterna, skulle han omsätta ovannämnda idéer i praktiken, varför han gick fram till posten vid Lappstadsgrinden, klappade honom på axeln och frågade: "Nå, vad gör Du här min gosse?"

Postens svar blev på bredaste hälsingska: "Ja säg dä', kapten."

Gammalt kaptensboställe.

F. kompanibostället Rolfsta i Forsa socken Fotograferat söderifrån den 14/5 1939. Enl. äldre ind.-verket anslaget som löneboställe åt komp.-chefen för Majorens Comp. Sedan 1833 års indelning disp. av n:r 2 Forsa komp. Nu i enskild ägo, men i stort sett i oförändrat skick.

Begär alltid

HELSANS VICHY- SODA- SELTERS- TONIC- VATTEN

Mineralvattenfabriken Helsans Nya A/B i Gefle

Telefon 329

BJÖRNKLÄDER

äro SEGSLITNA ARBETSKLÄDER

Wahlbergs

JUVELERAREFIRMA

DROTTNINGGATAN 33

GÄVLE

"Flera generationer ha köpt silver hos oss och blivit belåtna."

LIVRÄNTA ersätter PENSION

likasom ock

ett tillförsäkrat KAPITAL - större eller mindre -

lättar ålderns börda!

Begär upplysningar av

Livränte- och Kapitalförsäkringsanstalten i Gefleborgs län

CENTRALPLAN 5

Gefle Manufaktur Aktiebolag

Strömsbro

SVANENS

Flaneller

Kulörta Bomullstyger

Hemslöjdsgarner

(äkta färger)

rekommenderas

Medaljerna.

Till minne av hälsingar i Finland.

Det hängde en medalj på väggen, i torpstugan, i Alfta. Den var hans, den gamles. För tapperhet, stod det, vid Oravais. Han hade inte kommit hem med den själv, nej, den skickades med de andra sakerna, hanses. Hem till pojkarna, som ärvde den. Den och så jordlappen. Men vårdad blev den, hans peng. Alltid blank och putsad, precis som han själv, den gamle.

Så kom freden, den långa freden med goda tider över landet. Fader och son turades att bruka jorden. Torpet blev utbyggt, och välmågan steg. Från generation till generation gick arvet, torpet, jorden och den gamles medalj. Och blankare blev den för vart år som gick. Tills den en dag revs ned från väggen och slängdes i byrån. Det var Anders. Han kom just tillbaka från Hälsingarna, från Kungsbäck. Från lumpen, sa han. Och han glödde av hat mot den där, mot militarismen, mot försvar, mot fosterland. — Den stack honom i ögat, fars farfars fars penning. Den blänkte ju så förbannat, av redlighet, av joll!

Så kom onda tider över landet. Anders kom åter från staden. Fabriken måste slå igen. Så gick han åter bakom plogen, som hans fäder alltid gjort. Det kom så många tankar, när man gick här — i deras spår. — Det var som om någon ropade, de kallade på honom därborta i öster.

Det hänger två medaljer på väggen i torpstugan, i Alfta. Han kom inte hem med den själv, Anders, den skickades med sakerna, hanses. För tapperhet, stod det, vid Petsamo.

Hane.

De militära kamratföreningarnas vårparad i Stockholm 1941.

För fjärde gången höllos i år de militära kamratföreningarnas vårparad i Stockholm den 18. maj. Kungl. Hälsinge regementes kamratförening deltog i densamma liksom i den senast avhållna paraden 1939. För deltagarna blev årets parad särskilt högtidlig och minnesvärd, då vi för första gången kunde samlas i Stockholm under föreningens egen vackra fana med den gyllene bocken på de svart-vita fälten samt föra fanan framför täten vid förbimarschen för H. K. H. Kronprinsen. Bland åskådarna väckte även vår fana berättigat uppseende och beundran.

Förbimarschen ägde rum på Solliden å Skansen. Efter denna uppmarscherade föreningarna på Tingsvallen, där pastor H. Åkerhielm förrättade korum, varefter chefen för IV arméfördelningen, generalmajor E. Testrup, höll högtidstalet. I detta framhöll han bl. a., att kamratföreningarnas parad i år — sedan flertalet av vårt folk numera insett betydelsen av ett starkt försvar — icke som under de föregående åren tillkommit för att väcka och vidmakthålla försvarsintresset och försvarsviljan utan fastmer för att manifestera sammanhållningen mellan kamraterna inom och med det gamla regementet samt mellan de olika regementenas kamratföreningar.

I årets parad beräknades deltagarna till omkring 5,000. Anslutningen inom vår förening var dock ej så stor, då endast 20 st. — huvudsakligen nuvarande eller förutvarande officerare — kommit tillstädes. Då enbart i Stockholm och dess närmaste omgivningar torde finnas omkring 80 medlemmar i föreningen, hade man kunnat förvänta en bättre anslutning, i all synnerhet som dagen var strålande.

Med dessa rader har jag velat fästa kamraternas i föreningen uppmärksamhet på dessa till traditionen nu blivna vårparader till vilka I 1:s kamratförening tagit initiativet. Jag tror mig kunna uttala hela styrelsens förhoppning och förvissning om, att kamraterna — främst i Stockholm med omnejd — i fortsättningen skola samlas talrikare under föreningens fana, när appellen till samling för vårparad härnäst utgår — sannolikt i maj 1942. För att icke onödigt anstränga föreningens kassa utsändas inga personliga kallelser, utan de i tidningarna inflytande notiserna om paraden gäller som kallelse. Jag hoppas sålunda — när uppmärksamheten nu här är väckt på dessa vårparader — att vi, om icke förr, mötas nästa år i maj vid samlingen i Kungsträdgården för deltagande i de militära kamratföreningarnas vårparad. Tag gärna med någon kamrat, som ej blivit föreningsmedlem.

Stockholm i maj 1941.

K. G. Sohlén.
Major.
Styrelseledamot i Kungl. Hälsinge regementes kamratförening.

Fritid i fält.

En episod så som tecknaren uppfattat den.

INFLYGNING AVVISAD.

"Ja, nu är det vår nere i landet", suckar Andersson medan han tråcklade ett par tag i raggsockorna, som var utspända över hans fingrar. "Å här sitter vi mitt uppe i vintern, och kan inte annat. Det är då för bedrövligt."

"Du pratar", svarade Svarten, som höll på att syna av geväret. "Just nu är bästa tiden häruppe. Det är bara grevar och grosshandlade och bankdirektörer som har råd att vara här. Och så vi förstås! Känn dig som en fin karl, Andersson."

Men Andersson var obotlig pessimist, det var det enda sätt han kunde roa truppen på. När man skrattade åt honom, bar han samma lidande uttryck, fast många missstänkte att det kluckade av skratt i honom.

Troppen låg i bivack invid gränsen. De båda 400 mm.-kanonerna stodo uppställda på en glänta, där snön skovlats upp i vallar till bräckliga pjäsvärn. I själva skogsbrynet, just dolda under de första träden hade tälten slagits upp. Folket var gammalt och vant vid det här laget, man hade kamperat fem månader tillsammans i vinter-Sverige och kände varandra utan och innan. Det behövdes inte några kommandoord eller instruktioner för att gå i ställning, det var lika enkelt och självklart som att gå på skidor eller sova i tält, det var helt enkelt deras liv.

Man hade kommit fram på eftermiddagen, medan vårsolen ännu gassade och dagsmejan sög i spåren, men nu kylde det fort på den vitblå skymningen skvallrade om att natten skulle bli kall. Kring koklägret hängde några av de oförbätterliga matvraken för att reta kocken med allehanda vanvettiga kulinariska råd, annars satt man i tälten och pysslade med allt möjligt medan man väntade, det var alltid en hel del att ordna, sedan bäddarna gjorts i ordning. En van tältsovare ser till att han får det bekvämt, ty en trött och sömning soldat arbetar lika olustigt som en hungrig, det är en given regel. Att vara lat när man går i bivack, det är inte något som lönar sig.

Det kan ju inte förnekas att man muttrade och småsvor över den här gränsresan. Hela vintern hade det varit ett kuskande av och an i vårt avlånga land. Man har minsann ingen varaktig stad här i livet, sade Andersson, men han fick inget svar på sin suck. Fänriken stack in huvudet genom tältdörren.

"Nå, hur har ni det?" frågade han.

"Jäkligt, fänriken", sade Andersson. "Alldeles för jäkligt! Kommer vi aldrig ner till Sverige någon gång? Vi tillhör ju snart den bofasta samojedbefolkningen!"

"Ja, vad tycker Andersson om en liten tripp neråt? Så där en två dygn på lastflak? Det skulle smaka, va? Och så tillbaka igen dagen därpå!"

"Usch, nej", svarade Andersson så exakt likt rikspessimisten, att hela tältet skrattade,

"Nåja, det är ingen risk." Rösten ändrade sig, bara en liten klang av order: "Vi tar en liten provryckning om en halv timme eller så."

Så gick han.

"Bra grabb", sade Andersson. De andra nickade. "Om de villat sej väl och man vatt fort färdig kunde en varit far åt en", lade han till.

Man stuvade om ryggsäckarna eller skrev brev eller sysslade med persedlarna, det fanns egentligen inte mycket att tala om, det var bara Andersson som då och då kastade en mening rätt ut i luften, tämligen obekymrad om det kom något svar eller ej.

"Hoppas det blir skarpis snart."

"Dom där jäkla laddövningarna."

"Och så låser sig mekanismen, kläm finger, kläm finger, gör du som jag", gnolade han.

De hörde den skarpa drillen från pipan, långt före den varnade tiden, och muttrande kröpo de ut för att i språngmarsch sätta av till pjäserna. Ammunition åkte upp, kanonerna laddades och allt var klart. De väntade bara på order att plundra och få återvända till tälten, men minut efter minut gick.

Ställföreträdaren kom springande från stabstältet med ett papper i handen. Fänriken läste det hastigt, vinkade till sin souschef, som sprang tillbaka och kommenderade riktning.

"Fem fientliga plan... kurs... fart... Eld på 5,000 meter — första pjäs höger, andra pjäs vänster — mätarna börja mäta så fort det går."

"Hörde ni", sa Andersson till Svarten, "det blir skarpis! Nu ska vi allt panga ner korven."

Pjäschefen tittade på honom.

"Hörde du inte att vi skulle öppna på femtusen? Det här är allvar, begriper du. Och sköt nu din ratt ordentligt."

De sågo de främmande planen närma sig.

Kursen gavs oupphörligt från observatören. Plötsligt kommenderade fänriken ny kurs, ett fingerat avstånd och så svängde kanonerna runt, liksom elektrifierade av hans hjärna.

"Väl!" ropade han. "Följ planen igen!"

Fänriken visste att dessa ögonblick av väntan voro de farligaste. Inte för att pojkarna voro rädda, men det dugde inte med känsliga automatvapen att de voro nervösa ens. Också betjäningarna måste arbeta automatiskt. Han log för sig själv, det var nog inte utan att han själv var litet spänd.

Avståndsobservatören började ropa ut avstånd, men ännu var det gott håll. Fänriken gick fram till första pjäsen, där ställföreträdaren förde befälet.

"Allting väl?" frågade han. "Korrektörerna går bra?"

Han fick jakande svar och vände sig mot pjäsen, där varje man på sin post spanade mot skyn.

"Sköt er nu så att vi förtjänar extrakaffet", sade han.

"Hit me'rom bara", svarade en infödd söderkis med efterhärmligt tonfall och man skrattade gott. Det är lyckligt att ha folk med gott humör, tänkte fänriken, de är värda sin vikt i guld.

Och planen kommo närmare och närmare, avståndssiffrorna sjönko snabbt nu, de silvervita dödsfåglarnas surrande stod som ett darrande över den klarblå himlen.

6,000 — 900— 800 — 700 ...

5,000 — 900 ...

"Punktvis eld!"

Varningsskotten slogo ut som vackra blommor långt framför fylkingen däruppe. Men planen äntrade inte kurs. Nu gläfste kanonerna som ilskna jättehundar, i ett, i ett. Flamman vältrade i hätska strålar, smällarna gingo i varandra. Genom kikaren såg han formationen sprängas, som en krans av vitnande tomtebloss lyste krevaderna runt om bombplanen, hur var det möjligt, att de inte träffade, bara litet splitter åtminstone? bad man tyst. Så signalerade fänriken med armarna till pjäscheferna, vilken formation de skulle följa, bang-bang-bang — allt flera solar brusto däruppe.

Då såg han bomber falla som försilvrade begravningskarameller, styrfenorna glimmade i solen, långt bort fälldes de, han undrade var de skulle falla.

Elden fortsatte, avståndet blev gynnsammare, och där, där gick en maskin i spinn, rätades upp, sjönk, steg igen, nu var den inne i en spinn, som ingen pilot i världen kunde klara, dödens spiral mot det oundvikliga målet. En eldslåga slog ut, den störtade som en pelare av rök med vansinnig fart nedåt, nu slogo bombernas snö- och jordblommor upp, närmare kommo de, de går på sidan om oss, han hörde tjutet nära sig, den dova krevaden, tack och lov, den föll på isen, älvbrinken skulle skydda

för skärven, nu var den faran över, en ny pelare av eld, jorden skakade till, det störtade planet hade nått jorden, nu sköt man redan bakom de flyende planen, de vände mot norr, fänriken strök sig över pannan och hörde sig själv med hest röst vråla:

"Eld upphör!"

Men ingen hörde, han signalerade med armarna. Så blev allt med ens fruktansvärt tyst.

"Det var som håken", sade Andersson, "det har visst liksom blett krig, tror jag? Det var riktigt ruggigt! Tänk vad kärngen skulle blitt arg om di träffat mej!"

Hela första pjäs brast i skratt, fastän det här och var skalv till i rösten, stämningen var som Andersson sagt litet ruggig — att bli bombade!

"Vi får hålla pjäserna stridsklara", kommenderade fänriken, "gör översyn, medan kommissarien och kockarna ordnar med kaffet. Tre hantlangare och stabsfuriren får ta på skidorna och åka och leta rätt på resterna av planet. Rapportera så snart som möjligt."

Han vände sig om för att gå tillbaka till stabstältet och telefonera in sin rapport. Men halvvägs stannade han och vände sig mot pjäserna:

"Hör upp, gubbar! Det här skötte ni förbanne mig bra! Tack ska ni ha!"

Andersson nickade med huvudet, där han stod och ramade ammunition:

"Det är en bra grabb! Precis som jag skulle gjort'en själv!" Och Ettans betjäning skrattade, medan vårsolen långsamt dalade över trädtopparna och kylan kröp som en dimma över vidderna.

John. Udden.

(Folk och Försvar.)

Ett gammalt kontrakt.

Som en skildring av en gammal knekts levnadsförhållanden under indelningsverkets dagar återgives här ett gammalt kontrakt från Ljusdals socken. Kontraktet talar för sig själv men det bör kanske påpekas att i hela kontraktet finns icke med ett ord omnämnt soldatens skyldighet att hjälpa till inom roten. Detta liksom föreskriften i på 4 om hustruns rätt att efter mannens död bo kvar i torpet gjorde Hälsingeknekten till en självägande bonde. Allt en gammal kvarleva från överenskommelsen mellan Karl XI och sockenombuden 1682.

Jag låter härmedelst lega mig till Soldat för Ljusdals Socken emot följande betingade villkor.

Af Socknens Lego-Cassa:

1:o I städsel Tre R:dr 16 sk. Banco.

2:o I Hufvud-lega efter erhållen approbation af vederbörande General-Befäl ..... Banco Rdr 10:

Efter förlutna fem tjenste-år den 1 Maji hvardera af påföljande fem tjenstgörings-år Två R:dr B:co, gör 10:

Vid samma tid hvardera af påföljande fem år Tre R:dr B:co 15:

Dito hvardera af följande fem år Fyra R:dr B:co 20:

Dito hvardera af kommande fem år Fem R:r B:co 25:

Eller tillsammans under 25 års tjenstetid Banco R:dr 80:

Skulle jag i tjensten qvarstå ännu längre, så erhålles under hvarje påföljande tjenstgörings-år Sex R:dr samma mynt.

3:o **Klädespersedlar:** 1 st. Sortout, 1 Jacka och ett par Byxor allt af mörkblått hemgjort Vadmal med tillbehör efter vanlig modell, ett par finare och ett par gröfre hvita Linnebyxor, 1 st. Lägermössa efter vanlig modell, 1 st. Schärp, 1 par Stibbletter af svart Vadmal med foder och knappar, 2 st. Lärfts-Skjortor, 1 par Vadmals och ett par stickade Ullstrumpor, 1 par Läder- och 1 par Näfverskor, 1 st. Väst eller Lifstycke med foder och knappar samt ett st. Spännhalsduk, ellt efter Regementets modell.

Af Roten N:o vid Compagnie.

1:o Tvenne Tunnland Åker eller Svaljord samt ett halft Gillingsland Nybruksäng, som af Roten odlad och röjd lemnas inom trenne år, räknade ifrån mitt insättande, tillika med 48 lass ren gödsel, men jordens inhängnande bekostas af mig till hälften.

2:o **En Stugu-byggning,** uppförd inom eller invid förr nämnde Åker eller Svaljord, 13 alnar lång och 8 alnar bred med 6 knutar, innehållande Förstuga, Stuga och Kammare, behörigen inredde med 3:ne par 6 qvarters höga Fenster, Dörrar, af hvilka den till förstugan förses med lås och nyckel, Golf, Paneltak, Spisel och Bakugn i Stugan, med Skorstensstolpe och brödlår af Furu, ett Sängrum med Skåp samt ett Bord.

3:o **Sängkläder.** Ett st. Fårskinnsfäll med nytt hemgjort Täcke, 1 st. ny Fässäng af fyrskaft Väf, ett st. Dunkudde med Vahr och 1 st. Lakan af 6 alnar Lärft, börande så väl Byggningen som dessa Sängkläder till mig avlemnas inom 3:ne år från mitt insättande.

4:o Mulbete för kreaturen, som å jorden födas jemte Vedbrand, Stängsel och Byggnadsvirke å Rotens Skog.

Vid dessa nu betingade vilkor fästes följande:

Att under de 3:ne första åren erhålles i Jord-arrende, som till hälften af Lego-Cassan och hälften af Roten erlägges Sex R:dr 32 sk. Banco, med villkor att all gästning å Rote upphör; att i händelse jag från tjensten afgår under 25 års tjenstetid, så utbekommes icke hvad af Legan emotsvarar de återstående åren; att Hus och Jord, som icke under något vilkor får skingras eller på längre eller kortare tid förpantas, till Roten eller Socknen återställas, om jag utan i tjensten erhållne skador eller deraf föranledd sjukdom under fyllda 10 års tjenstetid afgår; att samma förmån för mig och hustru åtnjutas, i händelse jag genom i tjensten erhållne skador eller genom dödligt frånfälle afgår, utan att hafva tjent i fyllda 10 år, att fyllda 10, men under 20 års tjenst berättigar att vid erhållande afsked eller frånfälle i min och dåvarande hustrus lifstid, bibehålla Byggnaden samt Åkerjorden, hvaremot ängen genast afträdes; att efter fyllda 20 års tjenst, jemväl ängen vid afskedstagande eller frånfälle af mig och dåvarande hustru bibehållas; att Socknen eller Rotarne icke allenast utan lösen med jorden igen bekomma den uppförda stugan sådan den då befinnes, utan äfven berättigas att efter värdering, lösa öfriga byggnader, samt äntligen, att om jag genom vanfrägd eller annat eget förvållande från tjensten afgår, då skall allt hvad nu är betingat, så väl af Lego-Cassan som Roten återställas, samt det som kan vara förskingradt, af annan min egendom godtgöras.

Jemte det undertecknade ombud å Socknens och Rotens vägnar förbinde oss till uppfyllande af ofvanbetingade villkor, vilja vi derjemte till uppmuntran för Soldaten att troget och ärligt uppfylla åtagne förbindelser, tillika utfästa att han af Socknemagasinet erhåller från och med 16 till och med 20 års tjenstetid årligen 4 kappar, derutöver till och med 24 års tjenstetid årligen 8 kappar, derutöfver årligen 12 kappar, samt för hvarje efter förflutne 25 års tjenstetid inträffande ny Mönstring ytterligare 4 kappars årlig tillökning, allt Korn.

Engelsk och tysk soldathumor.

Soldathumorn har alltid varit någonting för sig, vare sig den uppträder i form av solig och idyllisk beväringshumor eller växer fram ur den tryckande ångesten i skyttegravar och skyddsrum. Humorn är nationell och ändå internationell — den förenar folken på båda sidorna om frontlinjerna. Följande prov på tysk och engelsk soldathumor äro hämtade dels från förra världskriget, dels från det nu pågående kriget.

Vilket av de båda länderna England och Tyskland som har den bästa humorn är svårt att säga, men England torde ha den rikaste. Ty i inget land lever väl humorn så väl invävd i vardagslivet som just i England. Flödar stillsamt och försynt på ämbetsverk och kontor för att desto mera bullrande komma till utlopp bland de av exempelvis Jacobs så ypperligt skildrade påmskepparna i London. Liksom kolgruvorna ha sin speciella art av skämtlynne har också armén sin; en mera kärv galghumoristisk ådra. Här går skämtet som så ofta i Sverige ut över bl. a. underofficerare och nyinryckta "solsken" och påminner ej så litet om våra egna regementshistorier.

Klassisk är historien om sergeanten, som förgäves gått igenom skjutkonstens alla regler med några rekryter gång på gång. De träffa inte. Först låter han dem försöka på fem hundra meter och sedan på fyra hundra. Fortfarande bommar. Då få de skjuta på tre hundra och till sist på två hundra meter, men med samma negativa resultat. Nu är sergeantens tålamod slut: "Bajonetten på, anfall!" vrålar han, "det är er enda chans."

Tyvärr är det inte alltid så gott att veta, när man skall hälsa eller inte och brittiska soldater ha säkert haft en viss nytta av följande hälsningsregler anpassade efter engelska förhållanden:

1. Om du ser en monokel inom förläggningsorten är det vanligtvis en officer bakom densamma. Gör honnör.

2. Om en individ med ett uttryck av "jag gör aldrig fel" närmar sig, så är det antingen en expeditionsunderofficer eller en yngre officer. I båda fallen tag inga risker utan gör honnör.

3. Om du ser någon i mera brokiga, mönstrade kläder, så är det vanligen en officer. Gör honnör.

4. Om du ser någon, som i en herrekiperingsaffär köper ljusröda hängslen, magentafärgade strumpor och lila skjortor så är det troligen en yngre officer. Gör honnör.

5. Om du möter en äldre gentleman, som börjar alla meningar med "hm, hm, va?", så är det troligen en äldre officer. Gör honnör.

6. Om du ser någon som slänger sina obetalda räkningar i elden, så måste det vara en officer. Gör honnör.

7. Om du möter en ung gentleman med kritiskt utseende och som talar om dessa "förbannade civila" så är det troligen en nybefordrad officer i territorialarmén . Gör honnör två gånger.

Denna historia är ganska typisk för engelsk humor:

"Hur blev ni egentligen sårad?" frågade en äldre dam en soldat på sjukhuset.

"Av en granat", blev svaret.

"Oh, men exploderade den?"

"Nej, frun" sade Tommyn, "den kröp fram bakom mig och när jag inte såg det, rusade den fram och bet mig."

"Vad är strategi?" frågade en rekryt vid ett tillfälle och fick till svar:

"Strategi är att inte låta fienden upptäcka att man blivit utan ammunition och därför helt enkelt fortsätter att skjuta som om ingenting hänt."

Så mycket av den tyska soldathumorn kom ej fram i de berömda skämttidningarna 'Simplicissimus" och "Kladderadatsch" medan desto äktare saker kan snappas upp ur åtskilliga av efterkrigsskildringar. I 'Simplicissimus" var det mera fråga om satir och humor i samband med det militära än just sådan, som själv utvecklats i kaserner och skyttegravar. Självmedveten är bilden av den avskedstagande ubåtsbefälhavaren.

Hon : "När hör jag åter något nytt från dig?"

Han: "Naturligtvis genom dagsnyheterna."

I en liten stad höll en s. k. fältväbellöjtnant på att instruera en gatupatrull för ordningens upprätthållande. Han vänder sig åt en av mannarna: "Om ni sköter er riktigt bra kan ni så småningom bli kvalificerad för polistjänst i fred och efter kriget kommer varje småstad att ta emot er som polis. Vad är ni i det civila?" Den tillfrågade: "Borgmästare, herr löjtnant."

Ibland gick skämtet ut över fienden i likhet med följande historia i sammanhang med Hindenburgs seger vid de Masuriska sjöarna:

Müller: "Vad går lättare att fånga än flugor?"

Schultze: "Dä vet ja' inte!"

Müller: "Ryssar!"

Schultze: 'Dä vete tusan."

Müller: "Nå, försök då att fånga nitti tusen flugor!"

Efter det stora slaget stannar en ensam och sårad soldat framför en med alla slags anvisningar fullbehängd vägvisare och utbrister missmodigt: "Naturligtvis ha de tavlor för allting — men var man kan få en kall bira, det har de jäklarna inte satt ut."

Den sistnämnda förargelsen är ej så ovanlig bland våra svenska mannar under varma sommardagar och det är nu en gång med förargelse som med humor: den är internationell och finns i ungefär lika proportioner hos alla folk och i alla länder. Det är bara på själva tongångarna det skiljer ibland.

Gefle 1941. Gefleborgs Tryckeri Aktiebolag

Allt inom

UR och OPTIK

finner Ni hos

G. SJÖGREN

Ur- och Optisk affär

Telefon 10731 BOLLNÄS

Nya A-B J. Fr. Brolin

SKEPPSMÄKLARE & SPEDITÖR

STUGSUND och SÖDERHAMN

Kol, koks, pannved och brännved

Telefoner: Söderhamn 4137, 4194 & 4167

BESÖK

Claes E. Johansson

Välsorterad

Manufaktur-, Trikå- och Kappaffär

Goss- o. Herrekipering

Etablerad 1879. Bollnäs, tel. 10073

STRÖMMING

läcker mat

som uppskattas

Ät mera strömming!

E. BERGSTRÖMS

Bosättningsaffär

Tel. 10874 **BOLLNÄS**

SPECIALITÉ:

Kaffe- och Bordsserviser

i svenskt porslin

Lokal: invid Sundsvallsbanken å Stationsgatan

Stor sortering av lämpliga

HEDERSPRESENTER

och många goda uppslag på sådana kunna erhållas hos

Hovjuvelerare E. JOHANSSON

Nygatan 37 GÄVLE Telefon 172

Köp Edra Mejeriprodukter

från

Gefleortens Mejeriförening

HUSQVARNA CYKLAR

Starka

lättgående

eleganta

Besök vår försäljningslokal i Gevaliapalatset

HUSQVARNA DEPÅT GÄVLE Telefon 365, 2365

Gefleborgs Läns Sparbank

GÄVLE

Grundad år 1863

Avdelningskontor på ett trettiotal platser inom länet.

Betalar alltid högsta ränta på insatta medel.

U. ämnar lån på fördelaktiga villkor.

Sm. nnonser

under rubriken
Till salu, Önskas köpa, Utbjudes hyra, Önskas hyra, Lediga platser, Platssökande och **Diverse**
nå en stor läsekrets i

Norrlands-Posten
(GEFLE-POSTEN)

Telefon 7000, växel

Bocken 1941
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och är direkt överfört till filformatet PDF (ver 6.0 eller senare). Arbetet har utförts av **Ulf Holmberg 2008-04-11**.